

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Με λογισμό
και μ' όνειρο**

**ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΕΙΜΕΝΩΝ**

Ε΄ & ΣΤ΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

**ΑΝΤΑ ΚΑΤΣΙΚΗ-ΓΚΙΒΑΛΟΥ
ΤΖΙΝΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ Σ. ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ
ΣΤΕΛΛΑ ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΥ
ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ**

*6ος τόμος
Κεφάλαια Θ6 – ΙΑ7*

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Άντα Κατσίκη – Γκίβαλου,

καθηγήτρια Ελλην. Φιλολογίας

Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπ. Αθηνών

Τζίνα Καλογήρου, λέκτορας

Διδακτικής της Λογοτεχνίας Π.Τ.Δ.Ε.

Πανεπιστημίου Αθηνών

Γιάννης Σ. Παπαδάτος, σχολικός

σύμβουλος, διδάσκων στο Μ.Δ.Δ.Ε.

Στέλλα Πρωτονοταρίου, δασκάλα

Θεοδόσης Πυλαρινός, δ.φ.,

διδάσκων Πανεπιστημίου Πατρών

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΥ:

Χρίστος Παπαρίζος, Σύμβουλος Π.Ι.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

Άντα Κατσίκη – Γκίβαλου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ:

Κωνίνος Μπαλάσκας, Σύμβουλ. Π.Ι.

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΥ:**

Δημήτριος Κουκολομάτης,

Πρόεδρος

Ανθούλα Δανιήλ

Γεώργιος Οικονόμου

Εύη Σκάρλου

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:

Νάντια Κουτσουρούμπα

**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΓΡΑΦΙ-
ΚΑ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:**

Βασιλική Μπεκυρά

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:

Βάσω Ψαράκη

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

Ομάδα Εργασίας

Αποφ. 16158/6-11-06 και

75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

Θ6 [Μπροστά στις Καρυάτιδες]

Μπροστά στις Καρυάτιδες,
τις μαρμαρένιες κόρες,
σταθήκαμε θαυμάζοντας
κι οι δυο μας ώρες κι ώρες.
Ακίνητα τα μάτια σου έδειχναν
κάποια λύπη
για κείνην που μας έκλεψαν κι από
τις άλλες λείπει
στην ξενιτιά, στη σκοτεινιά, στα
πέρατα του κόσμου...
Μα εγώ τις έβρισκα σωστές, όλες
σωστές εμπρός μου
κι έλεγα πως θα γύρισε κι εκείνη
από τα ξένα·
γιατί μετρούσα, αγάπη μου, μαζί
μ' αυτές και σένα.

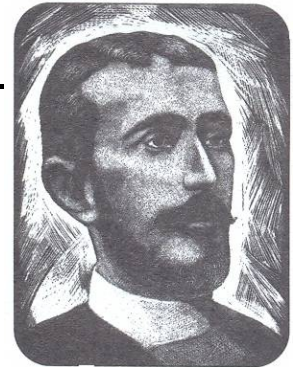
Οι Καρυάτιδες (5ος αιώνας π.Χ.)

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Σε ποιον απευθύνεται το πρόσωπο που μιλά στο ποίημα; Ποια είναι τα συναισθήματά του; Να σχολιάσετε τους τρεις τελευταίους στίχους του ποιήματος.**
- 2. Να βρείτε πληροφορίες για την κλοπή των μαρμάρων του Παρθενώνα και να συζητήσετε στην τάξη το θέμα της επιστροφής τους**

στην Ελλάδα. Αν θέλετε, μπορείτε να οργανώσετε ομάδες εργασίας, οι οποίες θα συγκεντρώσουν υλικό για το θέμα αυτό. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα πορίσματα της στην τάξη.

Ιωάννης Πολέμης
(Αθήνα 1862 - 1924)

Ποιητής, θεατρικός συγγραφέας και μεταφραστής. Εμφανίστηκε στα γράμματα στη δεκαετία του 1880.

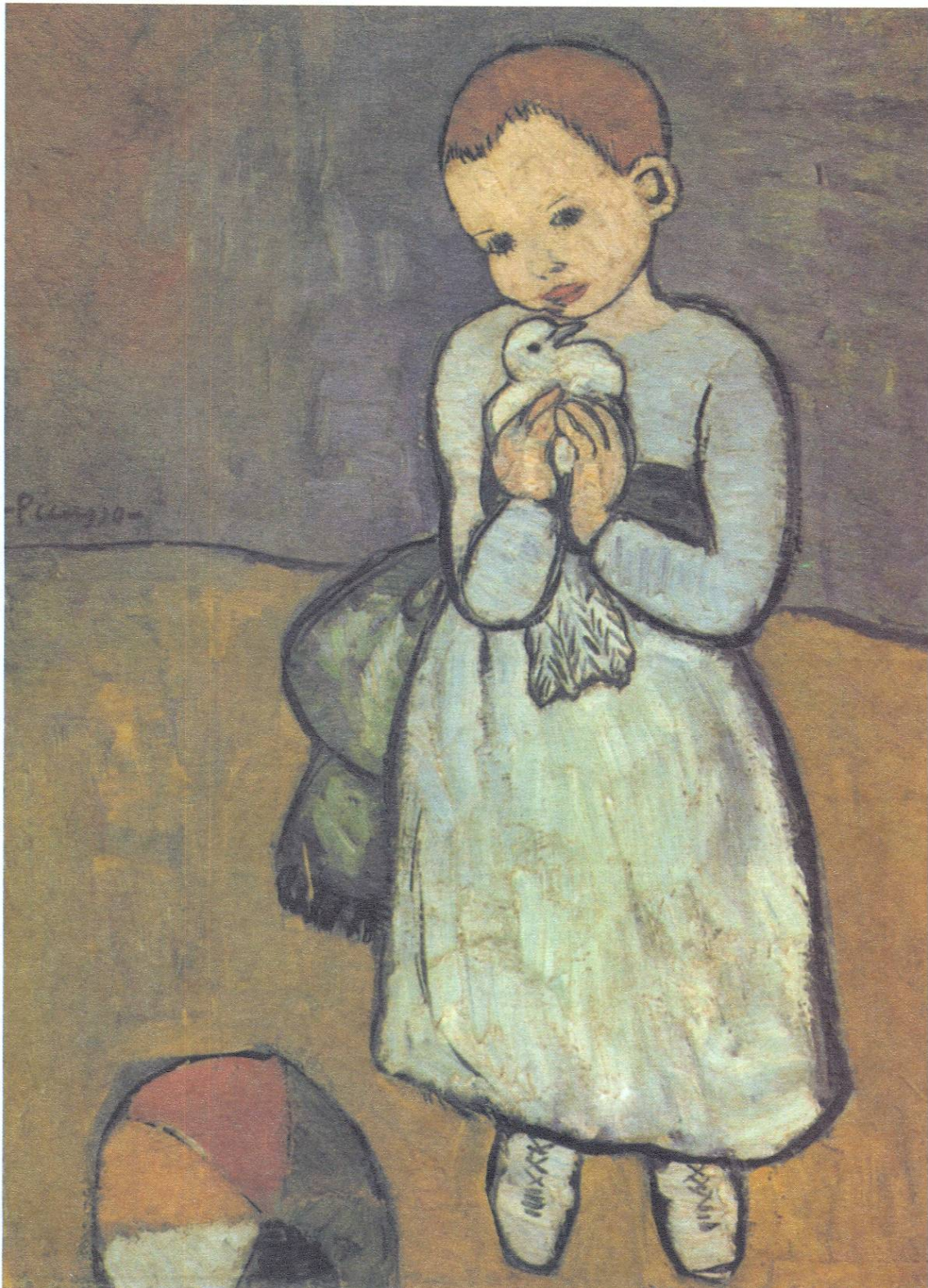
Έγραψε στη δημοτική. Το μεγάλο σε έκταση ποιητικό έργο του, πολύ δημοφιλές στην εποχή του, χαρακτηρίζεται από απλότητα, τρυφερότητα και, ορισμένες φορές, από μελαγχολική διάθεση.

Κυριότερες ποιητικές συλλογές του:
Αλάβαστρα, Σπασμένα μάρμαρα.
Κειμήλια, Το παλιό βιολί.

Ειρήνη και φιλία

**Πάμπλο Πικάσο,
Τα τέσσερα μέρη του κόσμου
(Μουσείο Πάμπλο Πικάσο, Παρίσι)**

**Πάμπλο Πικάσο,
Παιδί με περιστέρια**

I1

Ειρήνη

Τ' όνειρο του παιδιού είναι
η ειρήνη.
Τ' όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.
Τα λόγια της αγάπης κάτω απ'
τα δέντρα
είναι η ειρήνη.

Ο πατέρας που γυρνάει
τ' απόβραδο μ' ένα φαρδύ
χαμόγελο στα μάτια
μ' ένα ζεμπίλι* στα χέρια του
γεμάτο φρούτα

(το) ζεμπίλι: μεγάλος σάκος από
καουτσούκ, ψάθα, χοντρό ύφασμα
ή πλεχτό δίχτυ, που χρησιμοποι-
είται για τη μεταφορά οικοδομικών
υλικών ή και για ψώνια

κι οι σταγόνες του ιδρώτα
στο μέτωπό του
είναι όπως οι σταγόνες
του σταμνιού που παγώνει
το νερό στο παράθυρο,
είναι η ειρήνη.

Ειρήνη είναι ένα ποτήρι ζεστό γάλα
κι ένα βιβλίο μπροστά
στο παιδί που ξυπνάει.

Η ειρήνη είναι τα σφιγμένα χέρια
των ανθρώπων
είναι το ζεστό ψωμί στο τραπέζι
του κόσμου
είναι το χαμόγελο της μάνας.
Μονάχα αυτό.
Τίποτ' άλλο δεν είναι η ειρήνη.

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Με ποιες εικόνες αποδίδει ο ποιητής τις χαρές της ειρηνικής ζωής; Ποια απ' αυτές σας συγκινεί περισσότερο και γιατί;**
- 2. Τι άλλο μπορεί να είναι η ειρήνη; Να γράψετε ένα μικρό κείμενο με θέμα «Τι σημαίνει για μένα ειρήνη».**
- 3. Να ζωγραφίσετε όποια εικόνα του ποιήματος σας αρέσει περισσότερο και να προσθέσετε κάτω από αυτήν ως λεζάντα τους κατάλληλους στίχους από το ποίημα. Στη συνέχεια, μπορείτε να συγκεντρώσετε όλα τα έργα σας και να οργανώσετε μια έκθεση ζωγραφικής.**

• Βιογραφία του Γιάννη Ρίτσου υπάρχει στη σελίδα 47 του 1ου τόμου

I2

Όνειρα με χαρταετούς και περιστέρια

Στο βιβλίο παρακολουθούμε την καθημερινή ζωή δύο αγοριών φτωχικής οικογένειας, στην Περσία. Ο Αλβάν γράφει ωραίες εκθέσεις και λατρεύει τους χαρταετούς. Ο Μείλου, ο μεγαλύτερος αδελφός, αγαπά τα περιστέρια. Ο καλύτερος φίλος του Αλβάν είναι ο Σαλέμ. Τα καλοκαίρια, τα παιδιά χωρισμένα σε δύο ομάδες, την ομάδα Τακ και την ομάδα Ζαρίν, παίζουν πετροπόλεμο. Όμως ξεσπά πραγματικός πόλεμος. Γίνονται μεγάλες καταστροφές και σκοτώνονται πολλοί άνθρωποι, μεταξύ των οποίων και οι δύο μικρές αδελφές του Σαλέμ, η Τουλή και η Σεκουλή.

Τα παιδιά υπερασπίζονται ενωμένα την πατρίδα τους. Κι ο Αλβάν ονειρεύεται ότι κάποτε ο πόλεμος θα τελειώσει.

Οι βροχοσταγόνες του μεγάλου συννεφόδεντρου γέμισαν όλο τον ουρανό με μικρά πράσινα λιόφυλλα*. Τα φύλλα τύλιξαν ολόγυρα τ' αυτόματα και τα ντουφέκια και τα έκαναν σαν ανάλαφρα κλωνάρια δέντρων. Απ' τις κάννες των όπλων, αντί για σφαίρες, μπαρούτι και καπνό, τινάζονται λουλούδια, πεταλούδες, λιμπελούλες* και μπομπόνια. Τα παιδιά της ομάδας Ζαρίν

λιόφυλλα (το λιόφυλλο): φύλλα ελιάς ❖ λιμπελούλες (η λιμπελούλα): έντομα που ζουν δίπλα σε νερό

πυροβολούν την ομάδα Τακ όχι με σφαίρες, αλλά με μικρά μπουκέτα λουλούδια και πολύχρωμες πεταλούδες.Κι απ' αντίκρυ, η ομάδα Τακ απαντάει με λιμπελούλες και μπομπόνια*. Ο αέρας έχει γεμίσει μυρωδιές απ' τα λουλούδια κι απ' τα μπομπόνια. Ήταν σαν μέρα Πρωτοχρονιάς ή σαν γιορτή των Αγίων Πάντων. Τα παιδιά των δύο αντίθετων μαχαλάδων* ξεσπούν σε γέλια και τα γέλια τους ανεβαίνουν ως τον έβδομο ουρανό*. Γέλια, γέλια, χαρές και αγάπες κυριεύουν τα πάντα.

μπομπόνια (το μπομπόνι): κουφέτα

❖ μαχαλάδων (ο μαχαλάς):

συνοικιών, λαϊκών γειτονιών

❖ ως τον έβδομο ουρανό: η φράση σημαίνει ότι νιώθουν τα παιδιά τρισευτυχισμένα

Ο Αλβάν, εκεί ψηλά, πλάι στο πελώριο δέντρο που οι ρίζες του είναι στον ουρανό και τα κλαδιά του σ' όлон τον κόσμο, ο Αλβάν με τα χρωματιστά μπαλόνια του πετάει ανάλαφρα, πλημμυρισμένος από χαρά και νιώθει πως ο ήλιος και το φεγγάρι είναι δυο ρόδες στο δικό του ποδήλατο. Θέλει να πηδήσει στη σέλα των άστρων και κρατώντας το τιμόνι του ανέμου να φύγει μες στο άπειρο.

Άξαφνα, κάτω στη γη, ανάμεσα απ' τους καπνούς και τα σκοτάδια, βλέπει ένα περιστέρι ν' ανεβαίνει. Το περιστέρι είναι ο Ριπιδάτος, τ' αγαπημένο περιστέρι του Μείλου. Λίγο πιο κει, η Τουλή κι η Σεκουλή, οι αδερφές του Σαλέμ, για δεσ, στους ώμους τους έχουν φυτρώσει κάτι μικρά χρυσά φτεράκια και φτερουγάνε πίσω απ' το Ριπιδάτο

κι έρχονται κοντά του. Ο Αλβάν απ' την πολλή χαρά έγινε ανάλαφρος σαν πούμπουλο. Το μυρωδάτο αεράκι περνάει απ' το διάφανο βλέμμα του κι απ' τ' ολόδροσο χαμόγελό του.

Τούτη τη στιγμή, ο Σαλέμ, καβάλα σ' ένα κίτρινο περιστέρι, πλησιάζει τον Αλβάν. Οι δυο φίλοι αναπήδησαν κι έδωσαν τα χέρια. Και τότε, όλα τα παιδιά, κι απ' τις δυο ομάδες, πιάστηκαν χέρι χέρι σ' ένα μεγάλο κύκλο χορού. Ο Αλβάν έτρεξε ίσα στο χαρταετό του τον Κοκκινολαίμη και πήρε το μεγάλο τηλεγράφημα κρεμασμένο στο σπάγκο του. Πάνω στο τηλεγράφημα βλέπει γραμμένη την έκθεσή του που πρέπει να διαβάσει στην τάξη του σχολείου του τον επόμενο χρόνο. Όλα τα παιδιά τον παρακαλούν να τους τη διαβάσει.

Ο Αλβάν πλησιάζει το χαρτί κοντά στα μάτια του κι αρχίζει να διαβάζει αργά αργά τις λέξεις και τις φράσεις γεμάτες φως. Έτσι που διαβάζει, είναι σαν να διαβάζει για τους ανθρώπους όλου του κόσμου, κι έτσι ψηλά που στέκεται μοιάζει σαν να 'ναι η ψυχή όλων των παιδιών του κόσμου κι έχει να πει ένα παγκόσμιο μήνυμα.

Η έκθεσή του αρχίζει μ' αυτά τα λόγια:

Τα όνειρά μου είναι όλο περιστέρια, χαρταετούς και πολύχρωμα μπαλόνια...

μετάφραση: Γιάννης Ρίτσος

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Να εντοπίσετε μέσα στο κείμενο εικόνες που να αποδίδουν το όραμα της παγκόσμιας ειρήνης.**
- 2. Να ζωγραφίσετε όποιες από τις εικόνες του κειμένου σας αρέσουν.**
- 3. Ας πούμε ότι ο ήλιος και το φεγγάρι είναι δυο ρόδες στο δικό σας ποδήλατο. Πού θα ταξιδεύατε μ' αυτό;**

**Αγήνορα Αστεριάδη, Χαρταετοί
(Αγήνωρ Αστεριάδης.
Ζωγραφική - Χαρακτική,
Δήμος Αθηναίων - Δήμος Λάρισας)**

Φερεϋντούν Φαριάντ

**(Fereydun Faryand,
Περσία 1949)**

Ασχολείται με την ποίηση, τη συγγραφή παιδικών βιβλίων και τη μετάφραση. Αγαπά την Ελλάδα στην οποία ζει μόνιμα, και τον πολιτισμό της. Με τις μεταφράσεις του έχει κάνει γνωστούς στην Περσία κορυφαίους Έλληνες ποιητές (Γιάννη Ρίσο, Οδυσσέα Ελύτη, Τάσο Λειβαδίτη κ.ά). Έχει μεταφράσει στα ελληνικά ιστορίες από την αρχαία περσική λογοτεχνία (Ιστορίες από τον Παράδεισο). Έργα του για παιδιά: *Καρχαρίες και λιμπελούλες, Το κύμα* κ.ά.

I3

Η Ευρώπη κι ο ταύρος

Στα πολύ παλιά τα χρόνια, τότε που κυρίαρχος του κόσμου ήταν ο Δίας, ζούσε λίγο μακριά από μας, στη σημερινή Συρία, μια κοπέλα πάρα πολύ όμορφη, που την έλεγαν Ευρώπη. Την έλεγαν έτσι, επειδή τάχα είχε ευρύ (φαρδύ) πρόσωπο. Σήμερα θα τη λέγαμε «φεγγαροπρόσωπη». Τόσο ωραίο κι ακτινοβόλο ήταν το πρόσωπο της και τόσο μεγάλη η όλη ομορφιά κι η χάρη της, που όλος ο κόσμος μιλούσε γι' αυτή και καμάρωναν γι' αυτό και οι δυο γονιοί της, ο βασιλιάς της χώρας ο Αγήνορας κι η γυναίκα του η Τηλεφάεσσα. Τσούρμο οι υποψήφιοι γαμπροί έφταναν απ' όλες τις άκρες της Γης

να ζητήσουν από τον πατέρα της το χέρι της.

Η φήμη της ομορφιάς της έφτασε και στον Όλυμπο. Τ' άκουσε κι ο Δίας και χάρηξε τα γένια του. «Να 'ναι τάχα έτσι που τα λένε;», σκέφτηκε. Και χωρίς να χάσει καιρό, κάποια μέρα που η Ήρα έλειπε από τον Όλυμπο σε κάποια γιορτή που είχαν για χάρη της, παίρνει το σκήπτρο του και κρυφά, μην τον πάρουν είδηση κι οι άλλοι θεοί, το σκάει απ' το παλάτι του και μια και δυο, κάμπους και βουνά και θάλασσες περνάει και, να σου τον, φτάνει στη χώρα του Αγήνορα. Τραβούσε ίσια για την πρωτεύουσα, αλλά, για καλό και για κακό, σταμάτησε λίγο πιο έξω, για να σκεφτεί πώς θα πλησιάσει στο παλάτι, δίχως να τον γνωρίσει κανένας.

Κι εκεί που στεκόταν, στην άκρη ενός καταπράσινου λιβαδιού, κοντά στην ακρογιαλιά, βλέπει να φτάνουν από πέρα μια παρέα όμορφες κοπέλες, η μια πιο όμορφη από την άλλη. Έρχονταν τα κοριτσόπουλα τραγουδώντας και σκόρπισαν μες στο ανθόσπαρτο λιβάδι κι άρχισαν να μαζεύουν λουλούδια και να πλέκουν μ' αυτά γιρλάντες και στεφάνια και να στολίζουν τα μαλλιά τους και να καμαρώνουν και να χαίρονται την ομορφιά τους και την άνοιξη.

Κοιτάζει ο Δίας και δε χορταίνει να βλέπει. Και να, ανάμεσα τους η κόρη του Αγήνορα, η Ευρώπη. Λάμπει και ξεχωρίζει ανάμεσα στις άλλες, όπως το φεγγάρι ανάμεσα στ' αστέρια της νύχτας.

- Ευρώπη!... Ευρώπη!..., της φωνάζουν οι φίλες της και της φέρνουν τα πιο όμορφα λουλούδια.

- Α, αυτή λοιπόν είναι..., έκαμε ο Δίας. Δεν έχουν άδικο που τόσο πολύ μιλάνε για την ομορφιά της.

Μέσα στο νου του τώρα πιο βαθιά καρφώθηκε η σκέψη να την αρπάξει. Ναι, αλλά πώς; Πώς να πλησιάσει εκείνο το τρελό κοριτσομάνι; Αλλά ο παμπόνηρος θεός δεν άργησε να βρει τον τρόπο: Μεταμορφώθηκε σε ωραίο, πολύ ωραίο, ταύρο, που όχι μόνο το τρίχωμα του είχε χίλια δυο ωραία χρώματα κι έλαμπε σα μαλαματένιο, μα κι η ανάσα του μοσκομύριζε κι αυτή σαν μοσκοβολιά από ολάνθιστο τριαντάφυλλο.

Έτσι μεταμορφωμένος, πλησίασε τις κοπέλες κι έκανε τάχα

**πως βόσκει ανάμεσα τους
ξένοιαστος. Τον είδαν εκείνες και
τον περιτριγύρισαν.**

**- Καλέ, κοιτάξτε τι ωραίος ταύρος!
Ελάτε! Προσέχετε κάτι; Κι η ανάσα
του μοσκοβολά σαν τριαντάφυλλο.**

**Τ' άκουσε αυτά κι η Ευρώπη κι
ήρθε γεμάτη περιέργεια κοντά του.
Την είδε ο ταύρος-Δίας και πήγε και
γονάτισε μπροστά στα πόδια της.**

- Θαύμα είναι, λέει κι η Ευρώπη.

**Τον χαϊδεύει κι έτσι όπως τον
βλέπει ήρεμο, πάει και κάθεται
πάνω στη ράχη του και λέει
μάλιστα και στις φίλες της να
κάνουν το ίδιο. Δεν πρόφτασε
όμως να καλοκαθίσει κι ο ταύρος
μεμιάς σηκώνεται και με την
Ευρώπη στη ράχη του το βάζει στα
πόδια. Βουτά στη θάλασσα και
φτάνει κολυμπώντας στην Κρήτη.**

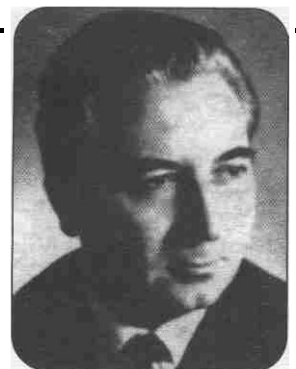
Εκεί η Ευρώπη γέννησε το Μίνωα και το Ραδάμανθη. Κι από τότε η ήπειρος που είναι πάνω από την Κρήτη πήρε το όνομα Ευρώπη.

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Να εντοπίσετε λέξεις και φράσεις του κειμένου που δείχνουν την ομορφιά της Ευρώπης και του ταύρου.**
- 2. Να αποδώσετε με ζωγραφιές πρόσωπα ή σκηνές του μύθου της αρπαγής της Ευρώπης.**

Χάρης Σακελλαρίου
(Θαυμακός Φθιώτιδας 1923)

**Έχει υπηρετήσει στην εκπαίδευση.
Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση.**

Το έργο του, για μικρούς και μεγάλους, είναι στο μεγαλύτερο μέρος του αυτοβιογραφικό και αποτυπώνεται σ' αυτό ο κόσμος της υπαίθρου με τα όνειρα και τους αγώνες του. Στα θέματα των βιβλίων του περιλαμβάνονται η ειρήνη, η μυθολογία, η ελληνική ιστορία, η φύση. Στοιχεία της γραφής του είναι ο ρεαλισμός και το χιούμορ. Μερικά έργα του για παιδιά: *Αντιστασιακά διηγήματα, Τρία παιδιά χαμένα στο διάστημα, Ο θυμός του Ποσειδώνα*. Για μεγάλους έγραψε τα έργα *Τραγούδι για το σκοτωμένο φαντάρο του Σαράντα, Ο ύπνος των Λωτοφάγων κ.ά.*

I4

[Η Ευρώπη]

Τα κείμενα που ακολουθούν έχουν επιλεγεί από το βιβλίο του Ζακ Λε Γκοφ Η Ευρώπη. Μια αφήγηση για παιδιά και νέους. Στο έργο αυτό ο σπουδαίος ιστορικός μιλά με απλό και γλαφυρό τρόπο για την ιστορία και τον πολιτισμό της «γηραιάς ηπείρου», αλλά και για τις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας.

Οι Έλληνες επινοούν την Ευρώπη.

Η Ευρώπη είναι επινόηση των Ελλήνων. Ο ποιητής Ησίοδος (τέλος του 8ου - αρχές του 7ου αιώνα π.Χ.) είναι ο πρώτος που

χρησιμοποίησε το όνομα «Ευρώπη», και ο περίφημος Ηρόδοτος, ο «πατέρας της Ιστορίας», τον 5ο αιώνα π.Χ. έγραψε: «Όσο για την Ευρώπη, φαίνεται ότι δε γνωρίζουμε ούτε από πού προέρχεται το όνομά της ούτε ποιος της το έδωσε».

Η ευρωπαϊκή οικογένεια

Για να καταλάβουμε γιατί οι Ευρωπαίοι είναι τόσο διαφορετικοί, αλλά αποτελούν παρόλα αυτά μια κοινότητα, μπορούμε να σκεφτούμε μια οικογένεια. Υπάρχει κάτι κοινό μεταξύ των μελών μιας οικογένειας, αλλά καθένας έχει την προσωπικότητά του, διαφορετική φυσιογνωμία, κυρίως έναν χαρακτήρα, μια διαφορετική συμπεριφορά.

Δημοκράτες, ανθρωπιστές και μαθηματικοί

Η ελληνική κληρονομιά είναι πρώτα απ' όλα η αίσθηση της Δημοκρατίας (δηλαδή της εξουσίας του λαού), της ισότητας των πολιτών (των κατοίκων της πόλης) μπροστά στο νόμο και στη συμμετοχή στις δημόσιες υποθέσεις. Η Ευρώπη είναι η πιο δημοκρατική ήπειρος· ωστόσο, η δημοκρατία γνώρισε περιόδους ισχυρών κλυδωνισμών και μεγάλες αντιπαραθέσεις από την εποχή των Ελλήνων. Και σήμερα ακόμα, η δημοκρατία απέχει πολύ από το να είναι τέλεια στην Ευρώπη.

μετάφραση: Βάσιας Τσοκόπουλος

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Γιατί νομίζετε ότι η Ευρώπη ονομάζεται «γηραιά ήπειρος»;**
- 2. Να συζητήσετε στην τάξη σας την άποψη ότι η σωστή Ενωμένη Ευρώπη θα πρέπει να είναι: α) η Ευρώπη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, β) η Ευρώπη των εργαζομένων, γ) η Ευρώπη του πολιτισμού και της παιδείας, δ) η Ευρώπη της οικολογικής ευαισθησίας.**
- 3. Να βρείτε από το σχολικό βιβλίο της Ιστορίας της Αρχαίας Ελλάδας γεγονότα που να δείχνουν τη γέννηση και την ανάπτυξη της δημοκρατίας.**

Ζακ Λε Γκοφ

(Jacques Le Goff, Γαλλία 1924)

Κορυφαίος ιστορικός διεθνούς κύρους, αρχαιολόγος, μουσικός και

**μαθηματικός. Έχει μελετήσει
ιδιαίτερα την ιστορική περίοδο του
Μεσαίωνα. Είναι υπέρμαχος
της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

***Η Ευρώπη και ο Δίας
μεταμορφωμένος σε ταύρο.
Παράσταση ζωγραφισμένη σε
αγγείο ειδικό για το ανακάτεμα του
κρασιού με νερό (κρατήρας).
Γύρω στο 480 π.Χ.***

I5

Η Βροχούλα, ο Μουντζούρης κι ένα χριστουγεννιάτικο όνειρο

Εκείνα τα Χριστούγεννα του 1920 ένας τρελός χιονιάς ξάφνιασε ολόκληρη τη γη. Χιόνιζε και χιόνιζε ασταμάτητα. Όσοι είχαν ζεστά ρούχα και φωτιά ήταν ευτυχισμένοι. Κι οι γάτες τους, ευτυχισμένες κι αυτές. Οι γάτες όμως των φτωχών – και δεν ήταν λίγοι οι φτωχοί εκείνα τα Χριστούγεννα του 1920 – οι γάτες, λοιπόν, των φτωχών τουρτούριζαν κι όλο στον ύπνο το 'ριχναν για να ξεχνούν την πείνα τους.

Υπήρχαν όμως και χειρότερα. Σε μια χιονισμένη πολιτεία ζούσε η Βροχούλα, μια άσπρη γάτα με καφετιές πιτσίλες, που ούτε πλούσιο είχε γι' αφεντικό ούτε καν τον πιο φτωχό απ' τους φτωχούς. Μόνη κι αδέσποτη... Στο δρόμο την έβρισκαν οι μέρες και οι νύχτες. Κοιμότανε στο δρόμο κι έτρωγε – άμα έτρωγε – ό,τι της λάχαινε. Έτσι πορευόταν η Βροχούλα. Κι επειδή πίστευε πως είν' ωραία η ζωή και πως, δεν μπορεί, θα 'ρθουν καλύτερες μέρες, όπως άκουγε τους ανθρώπους να λεν συχνά πυκνά, δε βαρυγκομούσε*. Με τόσο χιόνι όμως – τι χιόνι ήταν και τούτο! – τα 'χασε. Ξεπάγιασαν τ' αυτιά της κι η μουσούδα της. Κι οι πατούσες της

βαρυγκομούσε (βαρυγκομώ):
παραπονιόταν

**ξεπαγίασαν κι αυτές. Πάει, σκεπτά-
στηκαν κι οι σκουπιδοντενεκέδες μ'
ένα πάπλωμα χιόνι, βαρύ, ασήκωτο.**

**«Πάλι νηστική θα μείνω
χριστουγεννιάτικα», νιαούρισε
τουρτουρίζοντας. Κι ήταν ίσως η
πρώτη φορά που το νιαούρισμά
της έμοιαζε κάπως με παράπονο.**

**Στην άλλη άκρη της γης, σε μια
άλλη χιονισμένη πολιτεία, όπου οι
άνθρωποι μιλούσαν άλλη γλώσσα
κι είχαν άλλο χρώμα, ζούσε ο
Μουντζούρης, ένας μικρός
κατάμαυρος σκύλος. Πού τον
έχανες, πού τον έβρισκες, στις
στέγες των σπιτιών. Λες κι ήτανε
κεραμιδόγατος. Δεν είχε αφεντικό κι
αυτός, κι όπως η Βροχούλα,
ανήμερα Χριστούγεννα, είχε
ξεπαγιάσει και χαίδευε ολοένα με τα**

μπροστινά του πόδια την άδεια του
κοιλιά, σαν να 'θελε να την
παρηγορήσει. Ζητώντας λίγη
ζεστασιά κουλουριάστηκε πλάι σε
μια καμινάδα ο Μουντζούρης. Κι
έτσι όπως έπεφτε πυκνό το χιόνι,
έπρεπε κάθε τόσο να τινάζει απ' τη
ράχη του τις νιφάδες, αν ήθελε να
μη γίνει σαν το χιονάνθρωπο της
κεντρικής πλατείας.

Την ίδια ώρα η Βροχούλα, στην
άλλη πολιτεία, τρύπωνε σε μια
ξεχαρβαλωμένη μπότα. Την είχε
ανακαλύψει πεταμένη σ' ένα
υπόστεγο με καυσόξυλα κι έτρεξε
γραμμή να λουφάξει μέσα της.
Νύχτωνε τώρα.

«Εδώ θα κάνω Χριστούγεννα»,
συλλογίστηκε. Κι ένιωσε μάλιστα
τυχερή, γιατί ποιος ξέρει πόσες

γάτες με τέτοια παγωνιά θα
λαχταρούσαν μια ξεχαρβαλωμένη
μπότα. Μισόκλεισε τα μάτια η
Βροχούλα κι αφέθηκε σιγά σιγά να
χαζεύει το φωτισμένο παράθυρο στ'
αντικρινό σπίτι. Έβλεπε δώρα και
παιχνίδια να βαραίνουν στα κλαριά
του χριστουγεννιάτικου δέντρου,
πιατέλες με φαγητά κι άλλες
πιατέλες με γλυκίσματα να περνούν
από χέρι σε χέρι, και δυο παιδιά να
χοροπηδούν χτυπώντας
παλαμάκια. Και τραγουδούσαν τα
παιδιά κι είχαν τα μάγουλα τους
αναψοκοκκινισμένα απ' τη ζέστη.

«Α... να 'μουν κι εγώ εκεί!»,
πεθύμησε η Βροχούλα. Και καθώς
γέμιζε ο νους της μ' ένα σωρό
τέτοιες γλυκές σκέψεις, βάρυναν τα
μάτια της κι αποκοιμήθηκε.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή, στη
μακρινή πολιτεία, στην άλλη άκρη

της γης, όπου οι άνθρωποι μιλούσαν άλλη γλώσσα κι είχαν άλλο χρώμα, αποκοιμιόταν κι ο Μουντζούρης με τη ράχη κολλημένη στην καμινάδα. Κι η καμινάδα ανέβαζε απ' τη σάλα χαρούμενες παιδιάστικες φωνές και ζεστασιά κι ευωδιές από ψητά που του γαργαλούσαν τα ρουθούνια. Ήρθαν, λοιπόν, και στο δικό του νου οι ίδιες γλυκές σκέψεις, οι ίδιες ακριβώς. Γιατί κι αυτός τουρτούριζε, πεινούσε κι αυτός και, τέλος πάντων, τι Χριστούγεννα ήταν πάλι και τούτα, μόνος πάνω στα κεραμίδα...

Αν όμως ήρθαν έτσι ανάποδα τα πράγματα, δε θα 'μεναν έτσι. Απ' το χριστουγεννιάτικο ουρανό, που 'ναι γεμάτος αγγελάκια μ' ασημένιες

**φτερούγες, για ν' ακούνε κάθε
λογής ευχές κι επιθυμίες,
ξεγλίστρησε ένα μικρό
χριστουγεννιάτικο όνειρο και τύλιξε
απαλά τη Βροχούλα και το
Μουντζούρη. Τους τύλιξε και τους
δυο μαζί, γιατί αποκοιμήθηκαν κι οι
δυο την ίδια ακριβώς στιγμή, με τις
ίδιες γλυκές σκέψεις στο μυαλό, τις
ίδιες ακριβώς.**

**Κι είχε μέσα του το μικρό όνειρο
ένα ζεστό σπίτι, και μες στο σπίτι
μια φαμίλια με παιδιά κι όλοι γύρω
τριγύρω απ' το χριστουγεννιάτικο
τραπέζι. Καλό το φαγητό κι η
ζεστασιά καλή, χόρτασαν και χάρδια
ο Μουντζούρης κι η Βροχούλα,
όμως απ' όλα πιο καλό ήταν που
συναντήθηκαν στο ίδιο
χριστουγεννιάτικο όνειρο.**

**Κι ως φαίνεται, αγάπησε πολύ ο
Μουντζούρης τη Βροχούλα, τον**

αγάπησε κι η Βροχούλα το ίδιο πολύ, το ίδιο ακριβώς, γιατί σαν τέλειωσε το όνειρο και ξύπνησε εκείνος πλάι στην καμινάδα πάλι μόνος, κι εκείνη μόνη μες στην ξεχαρβαλωμένη μπότα, άφησαν κι οι δυο τους από ένα βαθύ αναστεναγμό. Θα πρέπει μάλιστα ν' αγαπηθήκανε, όπως λεν, παράφορα, αφού την ίδια κιόλας μέρα ξεκίνησε ο Μουντζούρης απ' τη μακρινή πολιτεία στην άλλη άκρη της γης να ψάξει τη Βροχούλα. Με τον ίδιο σκοπό πήρε κι αυτή τους δρόμους... Και βέβαια τέτοιες ιστοριούλες πρέπει να 'χουν αίσιο τέλος. Έτσι δεν είναι; Μετά από χίλια βάσανα, κούραση, αγρυπνίες κι ένα σωρό κινδύνους, σμίξανε επιτέλους τα επόμενα Χριστούγεννα κοντά σ' ένα χωριό έξω απ' την Κατερίνη.

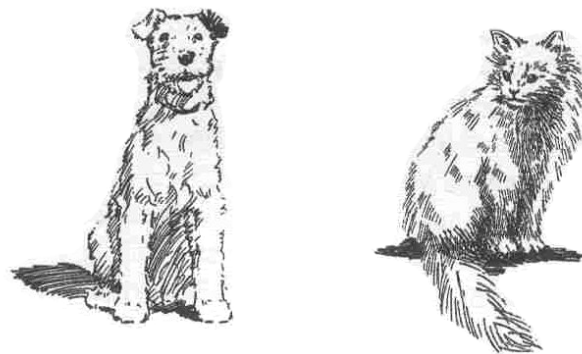

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Ο Μουντζούρης και η Βροχούλα διαθέτουν γνωρίσματα που θυμίζουν ανθρώπινους χαρακτήρες; Ποια είναι αυτά;**
- 2. Τι λέτε, η διαφορετική γλώσσα, η θρησκεία και το χρώμα είναι λόγοι που μπορούν να εμποδίσουν δυο ανθρώπους να γνωριστούν και να ζήσουν μαζί; Συζητήστε το στην τάξη.**
- 3. Ο συγγραφέας μάς πληροφορεί στον πρόλογο του βιβλίου που περιλαμβάνει την ιστορία της Βροχούλας και του Μουντζούρη ότι όλες τις ιστορίες που περιέχονται στο βιβλίο τις εμπνεύστηκε κοιτάζοντας παλιές κάρτες. Γράψτε κι εσείς μια ιστορία, κοιτάζοντας μια**

χριστουγεννιάτικη ή άλλη κάρτα της αρεσκείας σας.

4. Ο συγγραφέας δεν αναφέρεται στις δυσκολίες που σίγουρα θα συνάντησαν οι δύο ήρωες μας ώσπου ν' ανταμώσουν. Μπορείτε να αναφερθείτε εσείς σ' αυτές;

Χρήστος Μπουλώτης
(Μύρινα Λήμνου 1952)

Έχει σπουδάσει αρχαιολογία. Τα βιβλία του, παραμυθία και φανταστικές ιστορίες, με θέμα το οικολογικό πρόβλημα, την αγάπη και τη φιλία, την αποδοχή της διαφορετικότητας και τη νοσταλγία της παιδικής ηλικίας, αποπνέουν λυρισμό, λεπτό χιούμορ και μαγεία. Μερικά από τα έργα του είναι: *Η παράξενη αγάπη τον αλόγου και της λεύκας, Η Σεμέλη διώχνει το νέφος, Ο κύριος Αύριο - Βράδυ, Μετα φτερά του Πήγασου, Το άγαλμα που κρύωνε.*

I6 Το χαμογελαστό συννεφάκι

Οι περιπέτειες του Χαμόγελου είναι ένα βιβλίο με πολλές μικρές ιστορίες που γεννήθηκαν από τη συνεργασία που είχε η συγγραφέας με τα παιδιά. Το Χαμόγελο ταξιδεύει και απ' όπου περάσει, φέρνει τη χαρά και την ελπίδα.

Το Χαμόγελο δεν άντεξε. Μα και ποιος θ' άντεχε μια τέτοια μυρουδιά. Κι όταν η ώρα είναι μία το μεσημέρι. Κι όταν απ' το πρωί γυρνάς στους δρόμους. Κι όταν δεν έχεις φάει τίποτε όλη μέρα. Κι όταν... ε, δε χρειαζόντουσαν άλλες δικαιολογίες. Δίνει ένα σάλτο και οπ! προσγειώνεται στην κουζίνα της κυρα-Κατερίνας.

- Βρε, καλώς το Χαμόγελο, είπε αυτή κι έλαμψε ολόκληρη. Πώς από δω;

- Ε... να... είπα να περάσω να δω τι κάνετε, τα μάσησε το Χαμόγελο.

Καιρό έχω να σας δω... Ε, κι όπως και να το κάνουμε, κυρα-Κατερίνα μου, ξέσπασε, οι τηγανητοί σου κεφτέδες και νεκρό ανασταίνουν.

Γέλασε ικανοποιημένη η κυρα-Κατερίνα.

- Θα τηγανίσω και πατάτες, Χαμόγελο. Έχουμε και χόρτα βραστά. Κάθισε να φάμε παρέα.

Αυτό περίμενε και το Χαμόγελο. Στρογγυλοκάθισε στο τραπέζι κι αφέθηκε να χαρεί την προετοιμασία του μεσημεριάτικου φαγητού. Πηγαινοερχότανε στην κουζίνα η κυρα-Κατερίνα κι έστρωνε το τραπέζι και γύριζε τους κεφτέδες στο τηγάνι και σήκωνε το καπάκι κι έριχνε μια ματιά και στα χόρτα που

βράζανε και τη ρωτούσε το Χαμόγελο πώς πήγε ο Γιαννάκης στο σχολείο φέτος, πέρασε την τάξη; Και το μπακάλικο του κυρ Αντρέα δουλεύει καλά; Βολεύτηκαν στην καινούργια ζωή;
- Βολευτήκαμε, δε βολευτήκαμε, Χαμόγελο, πρέπει να ζήσουμε, είπε η κυρα - Κατερίνα κι η φωνή της ακούστηκε στεγνή από την κατασταλαγμένη πίκρα. Όμως έκανε μια προσπάθεια, άλλαξε κουβέντα. Θα δεις και το Γιαννάκη σε λίγο. Άντρεψε* μέσα σ' αυτά τα τρία χρόνια. Δε θα τον γνωρίσεις πια, είπε κι έσκυψε ξανά πάνω από την κατσαρόλα της. Την τύλιξε ο ατμός σαν αγιοστέφανο. Καμάρωσε το Χαμόγελο την Ελληνίδα Παναγία.

άντρεψε (αντρεύγω, αντρίεύω):
έγινε άντρας, αντρίεψε

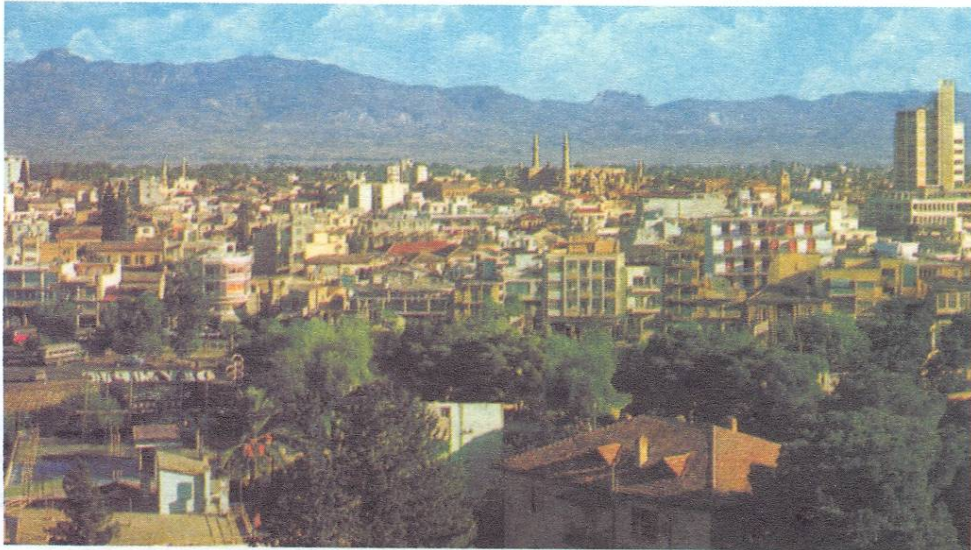
Βοηθάει τον πατέρα του στο μπακά-
λικο ο Γιαννάκης τώρα που δεν έχει
σχολείο. Θα 'ρθουν όπου να 'ναι.

Κι όταν σε λίγο ήρθε ο Γιαννάκης
κι ο κυρ Αντρέας, κι έκατσαν όλοι
μαζί στο τραπέζι και πήγαινε κι
ερχότανε η κουμανταρία* στα
διψασμένα χείλη και γεύονταν οι
άνθρωποι το φαΐ να χορτάσει το
σώμα, να μπορέσει να τραβήξει την
ψυχή μακρύτερα, έβλεπε το Χαμό-
γελο την κυρα-Κατερίνα στα μάτια
κι η κυρα-Κατερίνα το Γιαννάκη κι ο
Γιαννάκης τον κυρ Αντρέα κι έλεγες
πως τίποτα κακό δεν μπορούσε ν'
αγγίξει τον κόσμο, τίποτα κακό.
Γιατί, τι ζητάει ο άνθρωπος; Λίγη
γαλήνη, λίγη χαρά, ψωμί, νερό,
δουλειά. Πολλά είναι τάχα;

(η) κουμανταρία: είδος κυπριακού
κρασιού

Κι όταν αργότερα το Χαμόγελο, χορτάτο πια, αποχαιρέτησε το ευλογημένο σπίτι και βγήκε στο δρόμο κι είδε τα οδοφράγματα* και τα συρματοπλέγματα και τη Λευκωσία χωρισμένη στα δυο, από δω η ελληνική, από κει η τουρκική, απόρησε και πάλι το Χαμόγελο για την ανοησία του ανθρώπου και τι να πει δεν ήξερε, μόνο ένα ΓΙΑΤΙ; του ξέφυγε κι ανυψώθηκε στον κυπριακό ουρανό. Ένα τόσο δα Χαμόγελο πάνω από την πόλη, μικρό σαν καλοκαιριάτικο συννεφάκι.

**οδοφράγματα (το οδόφραγμα):
πρόχειρα οχυρώματα από ξύλα,
πέτρες, οχήματα κ.λπ., για να
φράζουν το δρόμο**

Γενική άποψη της Λευκωσίας

Κι ήταν εκεί απάνω στον κυπριακό ουρανό που ένα άλλο τόσο δα Χαμόγελο, μικρό κι αυτό σαν καλοκαιριάτικο συννεφάκι, ήρθε σε λίγο και το συνάντησε.

Είχε ζήσει κι αυτό την ίδια ακριβώς ιστορία. Μόνο που τη νοικοκυρά τη λέγανε κυρα-Νεμπιλέ και τον άντρα της Γιουσούφ και τ' αγοράκι της Σουλεϊμάν. Μόνο που η κυρα-Νεμπιλέ μαγείρευε τας κεμπάπ, αλλά κι αυτηνής το τας κεμπάπ και νεκρό ανάσταινε, όπως

της είπε το Χαμόγελο. Και
καμάρωνε η Τουρκάλα Παναγιά και
την τύλιγε κι αυτήν ο ατμός σαν
φωτοστέφανο.

Κι όταν αργότερα και κείνο το
Χαμόγελο, χορτάτο πια,
αποχαιρέτησε το ευλογημένο σπίτι
και βγήκε στο δρόμο και είδε τα
οδοφράγματα και τα
συρματοπλέγματα και τη Λευκωσία
χωρισμένη στα δυο, από δω η
τουρκική, απ' εκεί η ελληνική,
απόρησε και τούτο το Χαμόγελο για
την ανοησία του ανθρώπου και τι
να πει δεν ήξερε, μόνο ένα ΓΙΑΤΙ;
του ξέφυγε κι ανυψώθηκε κι αυτό
στον κυπριακό ουρανό.

Κι όταν τα δυο Χαμόγελα, το
τούρκικο και το ελληνικό,
συναπαντήθηκαν εκεί ψηλά,
κοιτάχτηκαν, χαμογέλασαν κι
ενώθηκαν.

Ένα χαμογελαστό συννεφάκι πάνω από τη διχοτομημένη Λευκωσία. Και κάθε φορά που φυσούσε ο θαλασσινός αγέρας κι έπαιρνε το χαμογελαστό συννεφάκι μια κατά δω, μια κατά κει, το 'βλεπαν οι άνθρωποι από κάτω και μπερδεύτηκαν κι αυτοί, ποιο είναι το τούρκικο και ποιο είναι το ελληνικό.

Και μόνο τα δυο Χαμόγελα δεν μπερδεύονταν παρόλο τον τρελό χορό τους εκεί πάνω. Γιατί αυτά ξέρουν καλά πως τα Χαμόγελα δε χωρίζονται. Ένα μόνο Χαμόγελο υπάρχει. Αυτό που ανοίγει τον άνθρωπο και τον ωθεί* παραπέρα. Αυτό είναι που επιζεί τελικά.

ωθεί (ωθώ): τον σπρώχνει, τον οδηγεί με δύναμη

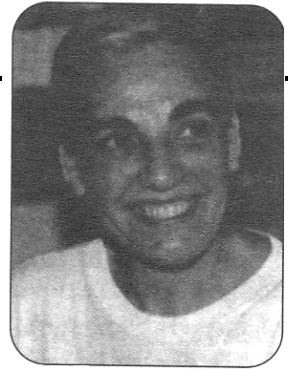

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Τα Χαμόγελα επισκέπτονται μια κυπριακή και μια τουρκική οικογένεια στη διχοτομημένη Κύπρο και συζητάνε τις εμπειρίες τους. Τι κοινά βρίσκουν στις δυο οικογένειες;**
- 2. Ποιες απαντήσεις μπορείτε να δώσετε στα «ΓΙΑΤΙ;» των Χαμόγελων;**
- 3. Τα δυο Χαμόγελα, ενωμένα σ' ένα «μεγάλο» Χαμόγελο, συνεχίζουν το ταξίδι τους μακριά από τον ουρανό της Κύπρου. Τι βλέπουν, τι ακούν, τι αισθάνονται; Γράψτε κι εσείς τις δικές σας παραμυθένιες ιστορίες.**

Μάρω Λοΐζου
(Αθήνα 1940)

Με φαντασία και λυρισμό ζωντανεύει στο έργο της σύμβολα του μύθου. Τα βιβλία της αναφέρονται στη μαγεία της παιδικής ηλικίας, στην ελληνική παράδοση, στους πολιτισμούς άλλων λαών, στην ειρήνη και στη συναδέλφωση των ανθρώπων. Τα κυριότερα από τα έργα της είναι: *Ένα παραμύθι μια χώρα* (σειρά 10 βιβλίων), *Η πολιτεία του βυθού*, *Τρέχει τρέχει* (σειρά 4 βιβλίων), *Το θαύμα του κόσμου* (σειρά 10 βιβλίων). Για το βιβλίο της *Η μητερούλα μας η Ρωσία* τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Παιδικής Λογοτεχνίας (1995).

I7 [Οι φίλοι μας οι τσιγγάνοι]

Μια συντροφιιά από εννέα παιδιά απολαμβάνει το καλοκαίρι της σε μια μικρή παραλιακή πόλη. Τα παιδιά γνωρίζουν τα αρχαία αγάλματα της περιοχής και τα αγαπούν, λες και είναι ζωντανοί άνθρωποι. Οι πιο καλοί φίλοι όμως των παιδιών είναι οι τσιγγάνοι που κάθε χρόνο, την ίδια εποχή, κατασκηνώνουν στον τόπο τους.

Δεν ξέρω πώς, δεν ξέρω τι της ήρθε της Ποτούλας και είπε χτες το πρωί πως της μίλησε ο Γέλωνας και της είπε για τις επισκέψεις που θα μας έρθουν... Μυστήριο... Πάντως χτες μας το είπε και σήμερα γέμισε η αγορά από τους τσιγγάνους!

Παράξενο που μου φαίνεται...
Όχι που ήρθανε οι τσιγγάνοι
δηλαδή, οι τσιγγάνοι έρχονται
συχνά στον τόπο μας, τους αρέσει
η πολιτεία μας, γι' αυτό. Μα
παραξενεύομαι πού το κατάλαβε η
Ποτούλα. Γιατί δεν το ξέραμε, δεν το
περιμέναμε.

Όμως τώρα είναι δω. Οι
τσιγγάνοι. Και οι τσιγγάνες. Και τα
τσιγγανάκια. Πούθε* να έρχονται
άραγε... Και πού θα πάνε κατόπι.
Αλλά θα μάθουμε. Ορισμένως* θα
πιάσουμε φιλίες με τους
τσιγγάνους. Και ορισμένως οι
μανάδες μας θ' αρχίσουνε ν'
ανησυχούνε και να φωνάζουνε
πάλι. Πως τάχα ξελογιαζόμαστε και
πως γυρνάμε στις γειτονιές πίσω

πούθε: από πού ❖ ορισμένως:
σίγουρα

από τις τσιγγάνες που λένε τη μοίρα κοιτώντας τα χέρια των κοριτσιών. Και πως δεν κάνει, δεν είναι καλά πράγματα αυτά για τα παιδιά. Και πως να μην πηγαίνουμε όταν έχουμε γλέντια, να μη ζυγώνουμε ούτε έξω από τις σκηνές τους. Αυτά θα λένε πάλι οι μανάδες μας. Κι άλλα ακόμη. Και θα μας φωνάζουνε. Το ξέρω. Τα θυμάμαι όλα από πέρσι κι από τις περασμένες χρονιές.

Αλλά εμείς λέμε: Δεν πα να φωνάζουνε... Καλοκαίρι είναι. Κι έχουμε και τους τσιγγάνους κοντά μας και να μην πηγαίνουμε; Αστείο πράγμα. Θα πηγαίνουμε.

Γιατί οι τσιγγάνοι είναι – πώς να το πω; Είναι σα γιορτινοί άνθρωποι. Καλοί άνθρωποι. Ωραίοι. Θυμάμαι τους περσινούς. Τριάντα πέντε μέρες καθίσανε.

Τόσο. Εμείς όμως είχαμε προλάβει και τους γνωρίσαμε καλά καλά και τους αγαπήσαμε. Και γίναμε φίλοι. Και θα καθόντουσαν πιο πολύ ακόμα, αν δεν τους τύχαινε ένα κακό στα ξαφνικά. Αλλά ακούστε πώς:

Ήτανε βραδάκι και ήτανε άνοιξη και έβρεχε πολύ. Εμείς είχαμε μπει μέσα στις σκηνές τους και τους βλέπαμε που δουλεύανε τα χαλκώματα* και τραγουδούσανε αλλιιώτικους σκοπούς. Εμείς δε μιλούσαμε. Βλέπαμε. Έξω έβρεχε πολύ. Μέσα ήταν καλά και ζεστά. Έξαφνα ακουστήκανε φωνές μέσα από τα δέντρα, πολλές φωνές μαζί και άγρια χλιμιντρίσματα αλόγου. Ανησυχήσανε οι τσιγγάνοι και μεις ανησυχήσαμε. Βγήκαμε όλοι έξω.

τα χαλκώματα (το χάλκωμα): τα χάλκινα σκεύη της κουζίνας

Στο λίγο φως που ερχότανε από τις σκηνές είδαμε ένα ολόλευκο άλογο, το άλογο της Μαρίλως της τσιγγάνας να πηδάει ψηλά, ως την κορφή των δέντρων κι ως τα ουράνια. Να πηδάει αγριεμένο και να βγάζει αφρούς από το στόμα του. Κανείς δεν το ζύγωνε. Τόσο άγριο έγινε ξαφνικά. Δεν ξέρω γιατί αγρίεψε εκείνο το βράδυ αυτό το ωραίο και ήσυχο άλογο. Είχαμε φοβηθεί. Φοβηθήκαμε πιο πολύ ακόμη όταν για μια στιγμή το άλογο – ο Αστρίτης, έτσι το λέγανε οι τσιγγάνοι, γιατί λέει ένα παιδάκι, ένα από μας τα παιδιά, το πρωτοφώναξε έτσι, ποιο τάχα –, φοβηθήκαμε πολύ λοιπόν όταν ο Αστρίτης σ’ ένα απότομο τίναγμα έσπασε το σκοινί που το κρατούσε δεμένο από το δέντρο κι έκανε καταπάνω μας. Και κατά τις σκηνές.

Κι επειδή όλοι είχαμε τρομάξει και κανείς άντρας δεν κουνιότανε για να το συγκρατήσει και να το μερέψει, η Μαρίλω η τσιγγάνα, η κυρά του, πετιέται και ορμά κατά το μισότρελο Αστρίτη. Σε μια στιγμή γίνανε όλα. Σε μια στιγμή έδωσε μια και πήδησε κι ανέβηκε στη ράχη του ζώου κι άρχισε να του λέει λόγια τσιγγάνικα, γλυκά και αμέσως ύστερα να το χτυπά στα πλευρά με τα γυμνά της πόδια. Κι όπως το άλογο αγρίευε όλο και πιο πολύ και έκανε να τραβήξει κατά τους κάμπους μέσα στη νύχτα και μέσα στη βροχή, τότε και η Μαρίλω σηκώθηκε σχεδόν όρθια πάνω στη ράχη του, όρθια για να το συγκρατήσει. Αυτό πήδησε και στάθηκε όρθιο. Ολόρθο. Και λοιπόν η Μαρίλω γλίστρησε κι έπεσε από τη ράχη του αλόγου. Η Μαρίλω

έπεσε και τ' άλογο χάθηκε κατά τη νύχτα και κατά τα βουνά. Οι τσιγγάνοι τρέξανε κατά την πεσμένη Μαρίλω. Και μεις τρέξαμε. Δεν κουνιότανε, δεν μπορούσε πια να κουνηθεί η όμορφη τσιγγάνα. Είχε σκοτάδι και δεν ξέρω αν κλαίγανε οι τσιγγάνοι. Εμείς όμως κλαίγαμε. Γιατί η Μαρίλω ήτανε η πιο γλυκιά και ωραία τσιγγάνα που είχε περάσει από τον τόπο μας.

Την άλλη μέρα οι τσιγγάνοι μαζέψανε τα πράγματά τους, λύσανε τις σκηνές τους και φύγανε. Κρατούσανε τη Μαρίλω στα χέρια. Η Μαρίλω δεν μπορούσε να περπατήσει. Την πηγαίνανε σε μεγάλη πόλη με γιατρούς και νοσοκομεία. Εμείς τους πήγαμε μέχρι τη δημοσιά*.

τη δημοσιά (η δημοσιά): το μεγάλο δημόσιο δρόμο

**Όλα τα παιδιά μαζί τους
ξεπροβαδίσαμε. Η Μαρίλω μάς
γέλαγε. Γλυκά γλυκά. Κι έλεγε πως
δεν πονάει. Πονούσε όμως.**

**Τι να 'γινε, αλήθεια, η Μαρίλω...
Να περπατάει τώρα πια; Εγώ λέω
ναι γιατί είναι δυνατή και νέα. Γι'
αυτό.**

**Το ξέρετε που η Μαρίλω μου έχει
μάθει να ξεχωρίζω στο χέρι τη
γραμμή της ζωής και τη γραμμή της
αγάπης;**

**Φωτογραφία από καταυλισμό
τσιγγάνων**

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Πώς περιγράφονται οι τσιγγάνοι στο κείμενο και γιατί γοητεύονται τα παιδιά από την τσιγγάνικη ζωή;**
- 2. Όταν συναντάτε ανθρώπους διαφορετικούς από σας, από άλλη φυλή, άλλο πολιτισμό, άλλη θρησκεία, τι σκέφτεστε γι' αυτούς;**
- 3. Μπορείτε να περιγράψετε το χαρακτήρα της Μαρίλως, όπως αυτός φαίνεται από τη συμπεριφορά της στο περιστατικό με το αφηνιασμένο άλογο;**
- 4. Το ξέρετε ότι οι τσιγγάνοι έχουν θαυμάσια λαϊκή παράδοση και πολύ ωραία παραμύθια και τραγούδια; Να βρείτε πληροφορίες για τη ζωή και τα έθιμά τους.**

Ελένη Σαραντίτη

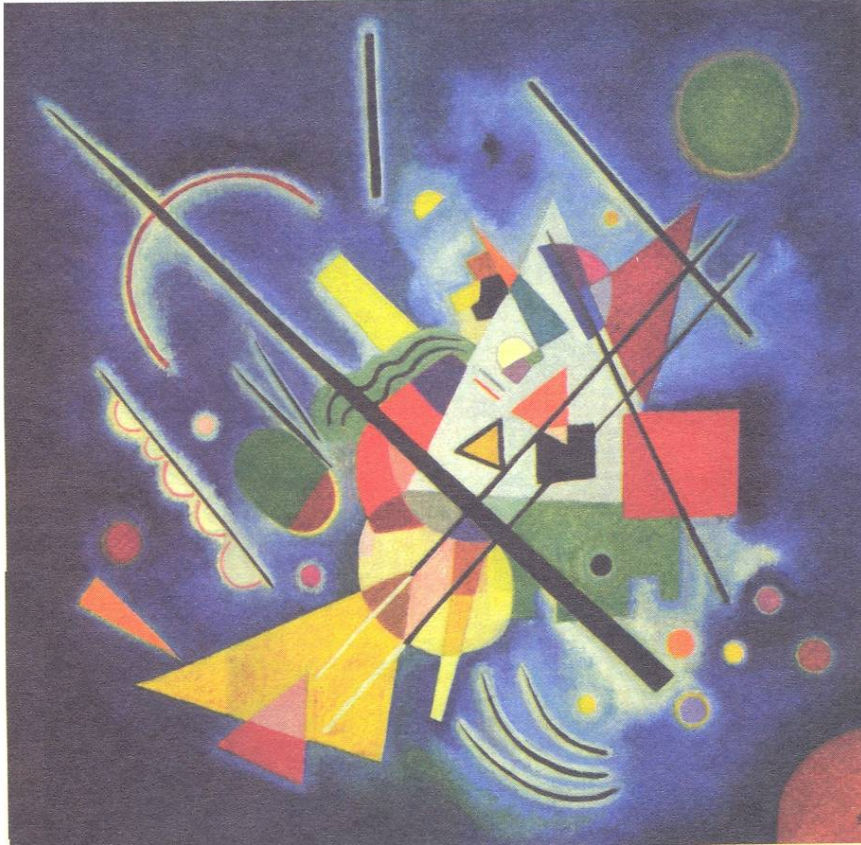
(Νεάπολη Λακωνίας 1943)

Σπούδασε βιβλιοθηκονομία και αγγλική φιλολογία.

Έχει γράψει μυθιστορήματα και διηγήματα για μικρούς και μεγάλους. Τα θέματα των βιβλίων της αναφέρονται στις ανθρώπινες σχέσεις, στην παράδοση που χάνεται, στην αναγκαιότητα της αποδοχής των ανθρώπων μεταξύ τους, ανεξάρτητα από φυλή, έθνος και θρησκεία. Το γράψιμό της χαρακτηρίζεται από ρεαλισμό και ποιητικότητα. Μερικά από τα έργα της για παιδιά και για εφήβους είναι: *Οι θεατρίνοι, Ιόλη ή τη νύχτα που ξεχείλισε το ποτάμι, Κάποτε ο κυνηγός* (Κρατικό Βραβείο Παιδικής Λογοτεχνίας 1997). Για μεγάλους: *Τα δέντρα που τα λένε Ντίβι-Ντίβι, Καρδιά από πέτρα.*

Φαντασία και περιπέτεια

Βασίλι Καντίνσκι, *Μπλε ζωγραφιά*

Βασίλι Καντίνσκι (1866-1944)

Ρώσος ζωγράφος, από τους εισηγητές της αφηρημένης τέχνης, της τέχνης δηλαδή που δεν αναπαριστά άμεσα την πραγματικότητα.

ΙΑ1

Η καλλονή με το φιδίσιο
κορμί

ΕΧΙΔΝΑ

Τέρας που κατοικούσε στα έγκατα*
της γης.

Από τη μέση και πάνω ήταν
πανέμορφη γυναίκα
με γλυκά μάτια και όμορφο
πρόσωπο.

Από τη μέση και κάτω φίδι με
πολύχρωμα λέπια.

ΤΥΦΩΝΑΣ

Γιος του Τάρταρου και της Γης.
Τρομερός Γίγαντας που το κεφάλι
του ακουμπούσε

τα έγκατα: τα μεγάλα βάθη

στον ουρανό και με τα χέρια του
αγκάλιαζε όλη τη γη.
Το σώμα του είχε εκατό κεφάλια κι
από τα εκατό
του στόματα έβγαιναν εκατό
διαφορετικές φωνές.
Από τα μάτια του πετούσε σπίθες.
Όταν έτρεχε, ξερίζωνε ό,τι
βρισκόταν μπροστά του.

Ο Τυφώνας τεντώθηκε, έξυσε
τεμπέλικα τα εκατό του κεφάλια
και χασμουρήθηκε και με τα εκατό
του στόματα. Τα εκατό χασμουρητά
ταρακούνησαν τα βουνά. Κοτρόνες
άρχισαν να πέφτουν από παντού
και ξεριζώθηκαν και κάμποσα
πεύκα. Σηκώθηκε σκόνη.

Αχ! Κι ήταν τόσο όμορφα τριγύ-
ρω... Χιλιάδες μυρωδιές τρύπωσαν
στα ρουθούνια του. Εδώ μοσχοβο-
λούσε μέντα, εκεί φασκόμηλο, πιο

πέρα χαμομήλι κι αρμπαρόριζα.
Πετούσαν τα χελιδόνια, οι σπίνοι, οι
σουσουράδες. Κελαηδούσαν
μαγευτικά τα αηδόνια στις ρεματιές
και τα λουλούδια γέμιζαν τα μάτια
με χρωματιστές ομορφιές.

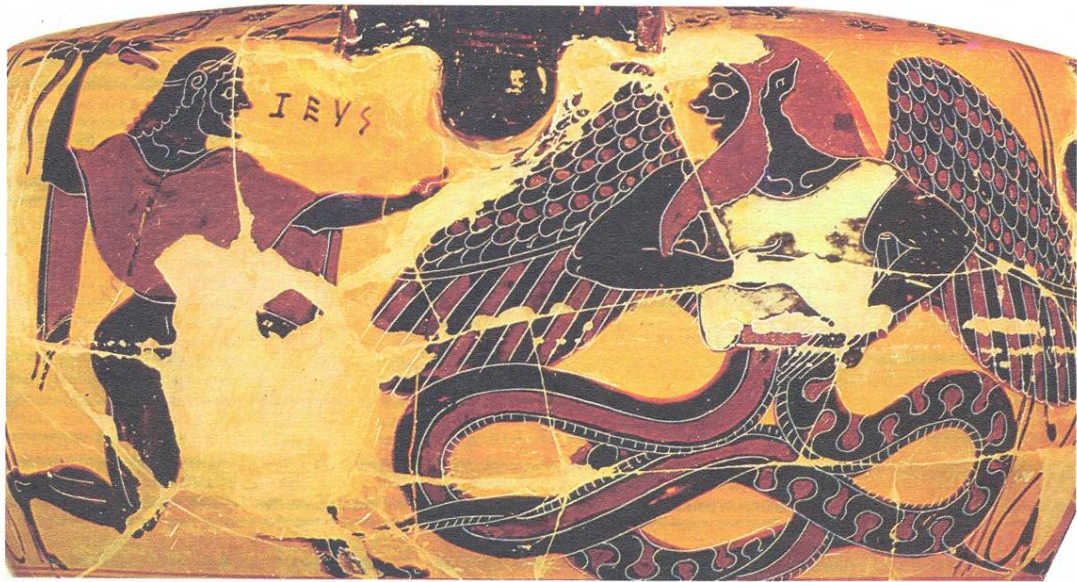
Τέτοιες ώρες θέλει κανείς να τις
μοιράζεται με κάποιον άλλον, με
κάποιον που να μαγεύεται κι αυτός
από τα χρώματα, τις μυρωδιές και
τα ακούσματα.

- Αχ! αναστέναξε βαθιά ο Τυφώνας
κι ένας καινούργιος κατακλυσμός
από κοτρόνια κατακύλησε στην
πλαγιά με τρομαχτικό θόρυβο.

- Επιτέλους! Δεν μπορεί κανείς να
ησυχάσει λίγο το μεσημέρι;
Ακούστηκε μια αγανακτισμένη αλλά
ωστόσο γλυκιά φωνή.

Ο Τυφώνας ανασηκώθηκε.

- Ποιος μίλησε; φώναξε και, απ' τη
βοή, ένα έλατο έπεσε καταγής.

**Ο Δίας εκσφεδονίζει τον κεραυνό
του εναντίον του Τυφώνα.
Παράσταση ζωγραφισμένη σε
μεγάλο αγγείο για νερό
(υδρία), 540-530 π.Χ.**

**Ένα γυναικείο πρόσωπο
πρόβαλε πίσω από μια ξερολιθιά*.
Μα τι πρόσωπο ήταν αυτό! Θείο!
Λείο δέρμα, όμορφα μάτια, πλούσια
γυαλιστερά μαλλιά. Ο Τυφώνας
σηκώθηκε στριφογυριστά.**

**(η) ξερολιθιά: τοίχος χτισμένος με
πέτρες χωρίς λάσπη**

- Θεοί! σιγομουρμούρισε. Βλέπω καλά; Τι καλλονή! Μια τέτοια ονειρευόμουν πάντα για ταίρι μου.

Με την καρδιά του να χτυπάει ανυπόταχτα στο ρυθμό της βροντής, ο Τυφώνας κουτρουβάλησε προς το μέρος της όμορφης άγνωστης. Σύννεφα σκόνης σηκώθηκαν και τα καλύβια των βοσκών σωριάστηκαν στο χώμα.

- Τέλος πάντων, κινητή καταστροφή είσαι, είπε γελώντας η κοπέλα. Θα πρέπει να είσαι ο ξακουστός Γίγαντας Τυφώνας.

- Αυτοπροσώπως, χαμογέλασε με εκατό χαμόγελα ο Γίγαντας. Κι εσύ ποια είσαι;

- Η Νύμφη Έχιδνα, αποκρίθηκε η όμορφη κοπέλα τινάζοντας με νάζι τα μαλλιά της.

Όμορφο όνομα, όμορφη κοπέλα, μα τι να το κάνεις! Ο Τυφώνας ούτε

που τολμούσε να ελπίζει πως μπορούσε να τη γοητεύσει. Γιατί κάθε φορά που έβρισκε μια κοπέλα να του αρέσει, εκείνη το έβαζε στα πόδια μόλις έβλεπε τα φιδίσια πόδια του.

- Μένεις εδώ κοντά; Είπε έτσι, για να πει κάτι.

- Πέρα στα αμπέλια. Μα βγήκα βόλτα και κουράστηκα. Και κουλουριάστηκα εδώ δίπλα στην πηγή να ξεκουραστώ λίγο.

- Κουλουριάστηκες; Αναπήδησε ο Τυφώνας. Δηλαδή θέλεις να πεις πως το κορμί σου είναι φιδίσιο;

Η Έχιδνα τον κοίταξε παραξενεμένη.

- Δες και μόνος σου, του είπε, και με μικρές, κομψές κινήσεις φανέρωσε το κορμί της που ως εκείνη τη στιγμή κρυβόταν πίσω από την ξερολιθιά.

Μα τι κορμί ήταν αυτό! Λυγερό, φιδίσιο, σκεπασμένο με πολύχρωμες φολίδες*. Φολίδες τριανταφυλλένιες και γαλάζιες, σμαραγδένιες και στο χρώμα του ψημένου πηλού, λευκές και φλογοκόκκινες, βιολετιές και κροκάτες*. Ο Τυφώνας δε χόρταινε να τις κοιτάζει.

- Επιτέλους, φώναξε. Η θεά Αφροδίτη με λυπήθηκε κι έστειλε στο δρόμο μου τον πιο ταιριαστό σύντροφο.

Έκοψε μια παπαρούνα και της την πρόσφερε τρυφερά. Η Έχιδνα την πέρασε στο αυτί της κι έγινε ακόμα πιο όμορφη.

Μετά έκοψε μια μαργαρίτα κι άρχισε να τη μαδάει:

φολίδες (η φολίδα): λέπια ❖
κροκάτες (κροκάτος): κίτρινες

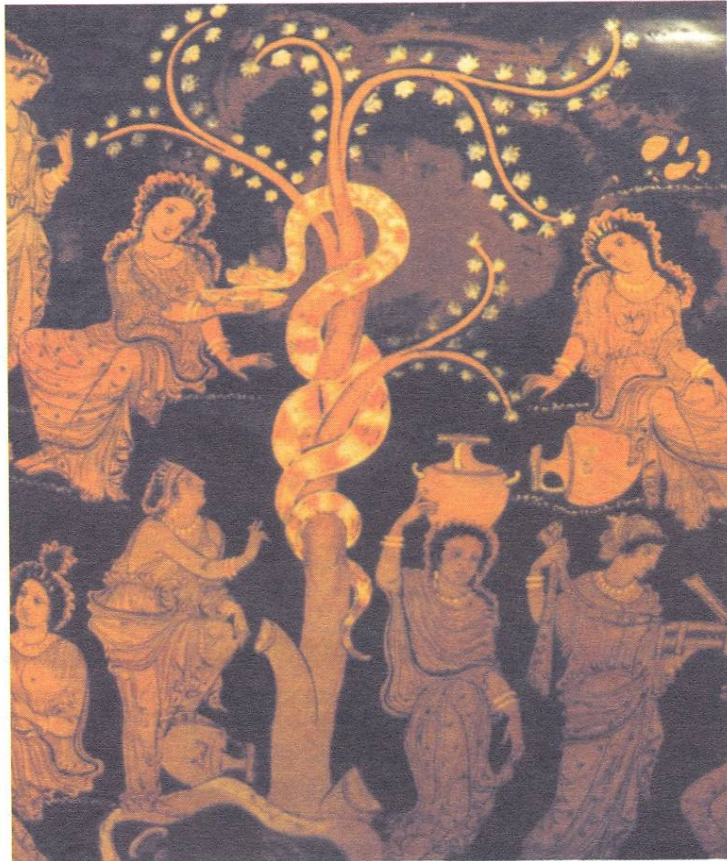
«Μ' αγαπά, δε μ' αγαπά...», κι όλο έριχνε τσαχπίνικες ματιές στον Τυφώνα.

Ώρες ολόκληρες κάθισαν οι δυο τους δίπλα στην πηγή. Μάδησαν λουλούδια, άκουσαν τα πουλιά, κουβέντιασαν, μύρισαν τα βοτάνια, τραγούδησαν, γέλασαν, ονειρεύτηκαν.

**Κατά το σούρουπο, πήρε ο Τυφώνας τη μεγάλη απόφαση.
- Λοιπόν, τι λες; Θέλεις να γίνεις ταίρι μου; Ρώτησε.**

Η Έχιδνα ανοιγόκλεισε τα βλέφαρα με νάζι.

- Και ποια γυναίκα δε θα 'θελε να 'χε για ταίρι της κάποιον με τη δική σου δύναμη κι αντρειοσύνη, είπε γλυκά γλυκά και χαμογέλασε. Απ' τη στιγμή αυτή λογάριαζέ με για γυναίκα σου.

Οι Εσπερίδες. Μία από αυτές προσφέρει τροφή στον κουλουριασμένο γύρω από τον κορμό του δέντρου δράκοντα. Παράσταση ζωγραφισμένη σε μεγάλο αγγείο (κρατήρα), ειδικό για το ανακάτεμα του κρασιού με νερό (λεπτομέρεια). Γύρω στα μέσα του 4ου αιώνα π.Χ.

- Ούουουου... , ούρλιαξε από χαρά ο Τυφώνας κι άρχισε να στριφογυρίζει γρήγορα τόσο δυνατά, που σηκώθηκε ανεμοστρόβιλος τεράστιος και σκεπάστηκε ο ουρανός από σκόνη.

Οι γάμοι του Τυφώνα και της Έχιδνας έγιναν σύντομα. Το ευτυχισμένο ζευγάρι απέκτησε πολλά παιδιά, το ένα πιο τερατώδεια όμορφο από το άλλο.

Γέννησαν την εννιακέφαλη Ύδρα που κατοίκησε στη Λέρνη και την είπαν «Λερναία». Γέννησαν το δράκο που φύλαγε τα μήλα των Εσπερίδων, τον Κέρβερο, τους δυνατούς και καταστροφικούς ανέμους, τον Όρθο που ήταν το αγαπημένο σκυλί του Γηρυόνη, τη γίδα Χίμαιρα, τη Σφίγγα της Θήβας, το Λιοντάρι της Νεμέας, αλλά και

τον αἰτό που έτρωγε το συκώτι του Προμηθέα.

Το ζευγάρι ζούσε ευτυχισμένο και θα έκαναν κι άλλα παιδιά ακόμα, αν δεν ερχόταν μαντατοφόρος* να καλέσει το Γίγαντα Τυφώνα στη Γιγαντομαχία.

Ο Τυφώνας ξεκίνησε για τον πόλεμο πιστεύοντας πως γρήγορα θα γύριζε και πάλι νικητής κοντά στην αγαπημένη του γυναίκα. Ούτε καν φανταζόταν πως δε θα την ξανάβλεπε πια.

μαντατοφόρος: αγγελιοφόρος

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

1. Περιγράψτε τον Τυφώνα και την Έχιδνα. Ποια ανθρώπινα χαρακτηριστικά τούς δίνει η συγγραφέας;

2. Να συγκρίνετε την εξωτερική εμφάνιση και τον ψυχικό κόσμο των δύο μυθικών τεράτων.

3. Μπορείτε να εντοπίσετε τη σχέση μεταξύ του κειμένου και του αρχαίου ρητού «όμοιος ομοίω αεί πελάζει» (= ο όμοιος συναναστρέφεται τον όμοιό του);

4. Να βρείτε πληροφορίες για τη Γιγαντομαχία και τα άλλα τέρατα της ελληνικής μυθολογίας, που αναφέρονται προς το τέλος του κειμένου.

- Βιογραφία της Ειρήνης Μάρρα υπάρχει στη σελίδα 72 του 4ου τόμου**

ΙΑ2 [Ταξίδια γεμάτα περιπέτειες]

Ο συγγραφέας – αφηγητής στο βιβλίο του Αληθινή Ιστορία μας λέει ότι, θέλοντας κάποτε να δει καινούργια πράγματα και να γνωρίσει τους κατοίκους που ζουν στην άλλη άκρη του ωκεανού, ταξίδεψε μαζί με άλλους σ' ένα καράβι που ξαφνικά άλλοτε πετούσε στον ουρανό κι άλλοτε έπλεε στη θάλασσα. Έτσι, λοιπόν, γνώρισε παράξενα πλάσματα, είδε το στρατό του Φεγγαριού να μάχεται με το στρατό του Ήλιου, νησιά που έπλεαν και άλλα εξωτικά και παράξενα μέρη. Ως και τον Οδυσσέα βρήκε, στη χώρα των Μακάρων, και την Καλυψώ, στο νησί της την Ωγυγία.

Στο κείμενό μας περιγράφονται παρόμοιες περιπλανήσεις του καραβιού και των επιβατών του.

Κολοκυθοπειρατές και Καρυδοναύτες

Γυρίσαμε και κοιμηθήκαμε στην ακρογιαλιά κοντά στο καράβι και το πρωί ανοιχτήκαμε με δυνατό αέρα. Δυο μέρες μας έδερνε η τρικυμία και την τρίτη πέρασαμε πάνω στους Κολοκυθοπειρατές, κάτι αγριάνθρωπους από τα γύρω νησιά, που ληστεύουν τους ταξιδιώτες. Έχουν μεγάλα καράβια από κολοκύθα, εξήντα πήχες μάκρος το καθένα. Ξεραίνουν δηλαδή τις κολοκύθες, αδειάζουν την ψίχα και τις κάνουν καράβια, βάζοντας καλάμια για κατάρτια και για πανί τα κολοκυθόφυλλα.

Μας επιτέθηκαν λοιπόν από δυο μεριές, πετώντας μας αντί για πέτρες κολοκυθόσπορους και μας τραυμάτισαν κάμποσους. Πολεμούσαμε ώρες πολλές χωρίς αποτέλεσμα ώσπου, κοντά στο μεσημέρι, είδαμε να 'ρχονται ενάντια στους Κολοκυθοπειρατές οι Καρυδοναύτες που, όπως φάνηκε, ήταν εχθροί τους, γιατί μόλις τους είδαν να 'ρχονται, άφησαν εμάς κι όρμησαν κατά πάνω τους. Εμείς, στο μεταξύ, σηκώσαμε το πανί και τους αφήσαμε να πολεμάνε. Ήταν φανερό πως θα νικούσαν οι Καρυδοναύτες, γιατί και περισσότεροι ήταν – πέντε καράβια – και πολεμούσαν με καλύτερα πλοία - κάτι καρυδότσουφλα δεκαπέντε οργιές, κομμένα στη μέση κι αδειασμένα.

Οι ληστές με τα δελφίνια

Όταν πια τους χάσαμε απ' τα μάτια μας, περιποιηθήκαμε τους τραυματίες και από δω και μπρος ήμασταν διαρκώς με τα όπλα στο χέρι, μη μας επιτεθεί πάλι κανείς. Και αποδείχτηκε ότι οι φόβοι μας αυτοί δεν ήτανε αβάσιμοι, γιατί, λίγο πριν δύσει ο ήλιος, φάνηκαν να 'ρχονται κατά πάνω μας καμιά εικοσαριά πάλι ληστές, καβάλα σε μεγάλα δελφίνια. Τα δελφίνια τούς πήγαιναν με σιγουριά και καλπάζοντας χρεμέτιζαν* σαν άλογα. Μόλις πλησίασαν, χωρίστηκαν σε δυο μεριές κι άρχισαν να μας πετάνε ξερές σουπιές και μάτια καβουριών. Αλλά κι εμείς τους αρχίσαμε με τα

χρεμέτιζαν (χρεμετίζω): χλιμίντριζαν

τόξα και τα κοντάρια κι έτσι δεν
κράτησαν πολύ. Οι περισσότεροι
χτυπήθηκαν κι έτρεξαν να
κρυφτούν στο νησί.

Στη φωλιά της αλκυόνας

Γύρω στα μεσάνυχτα, μ' όλο που
είχε γαλήνη, πέσαμε κατά
λάθος πάνω σε μια τεράστια φωλιά
αλκυόνας, που θα 'ταν πάνω κάτω
τριάντα στρέμματα. Η αλκυόνα,
κάπου τόση κι αυτή, καθόταν πάνω
στη φωλιά κλωσώντας τ' αυγά της,
κι έτσι όπως έκανε να πετάξει,
κόντεψε να βουλιάξει το καράβι μας
απ' τον αέρα που σήκωσαν τα
φτερά της. Έφυγε αφήνοντας μια
λυπητερή στριγγλιά.

Είχε αρχίσει να χαράζει πια. Κατεβήκαμε απ' το πλοίο και κοιτούσαμε τη φωλιά που έμοιαζε με μεγάλη σχεδία, πλεγμένη από τεράστια δέντρα. Είχε απάνω πεντακόσια αυγά, πιο μεγάλα κι από χιώτικο πιθάρι το καθένα και μέσα φαινόταν τα μικρά που έκραζαν. Σπάσαμε ένα με τα πελέκια και βγήκε ένα μικράκι δίχως φτερά, που θα 'ταν ίσαμε είκοσι γύπες*.

Σημεία και τέρατα

Περίπου είκοσι μίλια μακριά απ' τη φωλιά άρχισαν να συμβαίνουν σημεία και τέρατα. Ξαφνικά η

(οι) γύπες (ο γύπας): μεγαλόσωμα αρπαχτικά πουλιά

φιγούρα της πρύμνης τίναξε τα χηνίσια της φτερά* κι έκραξε. Ο καπετάν Φάσκελος, εκεί που ήταν φαλακρός, έβγαλε μαλλιά. Αλλά το σπουδαιότερο, το κατάρτι μας πέταξε βλαστάρια και κλαδιά γεμάτα σύκα κι άγουρα, μαύρα σταφύλια*.

η φιγούρα της πρύμνης τίναξε τα χηνίσια της φτερά: Η άκρη της πρύμνης του πλοίου είχε το σχήμα λαιμού χήνας ❖ το κατάρτι...
μαύρα σταφύλια: Ο συγγραφέας αναφέρεται στην περιπέτεια του θεού Διόνυσου που, όταν τον έπιασαν πειρατές και ήθελαν να τον πουλήσουν ως σκλάβο, αυτός έκανε να φυτρώσει στο κατάρτι του πλοίου του ένα κλήμα, τα κουπιά έγιναν φίδια κι ο ίδιος λιοντάρι. Το αποτέλεσμα ήταν να φύγουν οι πειρατές κατατρομαγμένοι

Βλέποντας όλα τούτα τα παράξενα, όπως είναι φυσικό τα χάσαμε κι αρχίσαμε να προσευχόμαστε στους θεούς.

Το πλωτό δάσος

Δε θα 'χαμε προχωρήσει ούτε πενήντα μίλια πάλι και βλέπουμε ένα μεγάλο και πυκνό δάσος, όλο πεύκα και κυπαρίσσια. Σκεφτήκαμε πως θα 'τανε η ήπειρος, όμως ήταν ένα πέλαγο άπατο, με δέντρα φυτεμένα δίχως ρίζα, που στέκονταν ακίνητα κι όρθια, λες κι επιπλέανε. Όταν πλησιάσαμε και καταλάβαμε τι γίνεται, δεν ξέραμε πια τι να κάνουμε, γιατί ούτε ανάμεσα απ' τα δέντρα περνούσαμε – έτσι πυκνά και πλάι πλάι όπως ήταν –, κι ούτε ήταν βέβαια εύκολο να γυρίσουμε πάλι πίσω.

Τότε κι εγώ σκαρφάλωσα στο πιο ψηλό δέντρο να δω μέχρι πού φτάνουν κι είδα ότι το δάσος συνέχιζε έτσι πέντε ή έξι μίλια κι ύστερα πάλι άρχιζε η θάλασσα. Έτσι, σκεφτήκαμε να ανεβάσουμε το καράβι απάνω στις πυκνές κορφές των δέντρων και να το περάσουμε, αν τα καταφέρουμε, ως την άλλη μεριά. Έτσι κι έγινε. Το δέσαμε μ' ένα μεγάλο παλαμάρι, σκαφαλώσαμε στα δέντρα και, με χίλια ζόρια, το ανεβάσαμε απάνω στα κλαδιά. Ανοίξαμε κατόπιν το πανί κι όπως το φούσκωνε ο αέρας, γλιστρούσαμε απάνω στις κορφές των δέντρων σα να 'μασταν στη θάλασσα.

Κείνη την ώρα μου 'ρθε στο νου
ένας στίχος του ποιητή Αντίμαχου*
που λέει κάπου:

*Έτσι καθώς ερχόντουσαν
πλέοντας απ' το δάσος.*

μετάφραση: Δημήτρης Καλοκύρης

του ποιητή Αντίμαχου: Ο Αντίμαχος
ο Κολοφώνιος ήταν επικός ποιητής
(μέσα 5ου αιώνα π.Χ.)

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

1. Πώς περιγράφει ο αφηγητής τους
εχθρούς που συνάντησαν οι
ναύτες; Μπορείτε να ζωγραφίσετε
κάποια από τις εικόνες του
κειμένου;

2. Ποιες σκηνές από την ελληνική ιστορία, τη μυθολογία ή την ποίηση θυμίζουν οι εικόνες με τα δελφίνια και το καράβι που πέρασε πάνω από τα δέντρα;

3. Βρείτε σε ποια σημεία του κειμένου υπάρχει υπερβολή. Αντικαταστήστε αυτά τα σημεία με δικές σας εικόνες από τη μυθολογία, την ιστορία ή τη σύγχρονη καθημερινή ζωή.

4. Από ένα σημείο που εσείς θα επιλέξετε, προχωρήστε την ιστορία, δίνοντάς της μια δική σας εκδοχή.

Λουκιανός

(Σαμόσατα Ασίας, 2ος μ.Χ. αιώνας)

Θεωρείται ο πρώτος συγγραφέας έργων επιστημονικής φαντασίας. Είναι διάχυτη στα κείμενά του η ειρωνεία, το χιούμορ και, βέβαια, η αχαλίνωτη φαντασία. «Γράφω», είχε πει, «για πράγματα που ούτε είδα ούτε έκανα ούτε μου τα 'παν άλλοι και που όχι μόνο δεν υπήρξαν ποτέ, αλλά ούτε καν θα μπορούσαν να υπάρξουν». Έργα του: *Ικαρομένιππος, Λούκιος ή Όνος, Πλοίον ή Ευχαί, Νεκρικοί διάλογοι.*

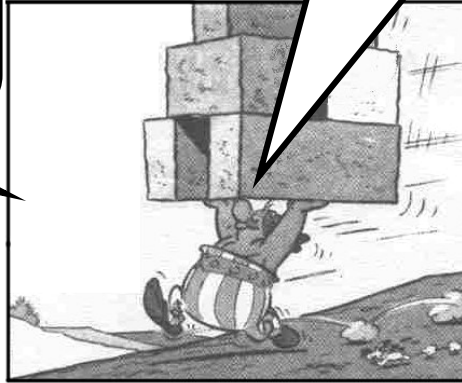
Ρενέ Γκοσινύ – Αλμπέρ Ουντερζό

ΙΑ3 [Στρατός για... κλάματα]

Το περιοδικό Αστερίξ πρωτοκυκλοφόρησε στη Γαλλία το 1959. Από τότε έχει κάνει πολλές επανεκδόσεις σε αρκετές χώρες τον κόσμο. Περιέχει τις περιπέτειες του Αστερίξ, του Οβελίξ και των φίλων τους, που κατοικούν σ' ένα γαλατικό χωριό. Χάρη στις μαγικές δυνάμεις ενός φίλτρου που φτιάχνει ο δρυΐδης Πανοραμίξ, αλλά και στη γενναιότητά τους, είναι ανίκητοι και δεν έχουν υποταχτεί στους Ρωμαίους κατακτητές. Στο απόσπασμά μας, οι δυο φίλοι για μια ακόμη φορά γελοιοποιούν το ρωμαϊκό στρατό, στην περιπέτεια τους «Ο Αστερίξ και η Κλεοπάτρα», που διαδραματίζεται στην Αίγυπτο.

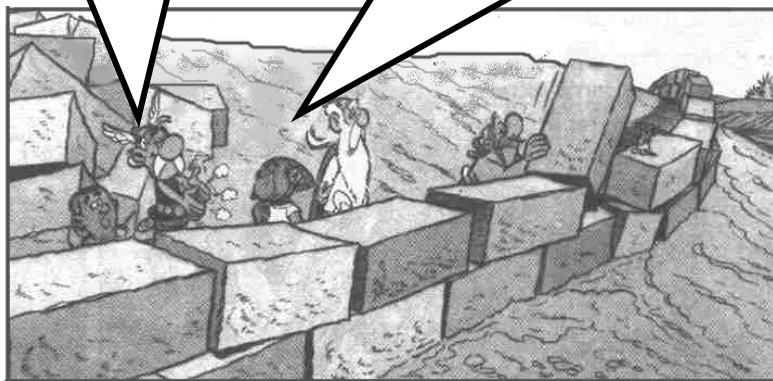
**ΚΑΝΕ
ΓΡΗΓΟΡΑ ΜΕ
ΤΙΣ ΠΕΤΡΕΣ
ΣΟΥ, ΟΒΕΛΙΞ!**

**ΕΦΤΑΣΑ!
ΕΦΤΑΣΑ!**

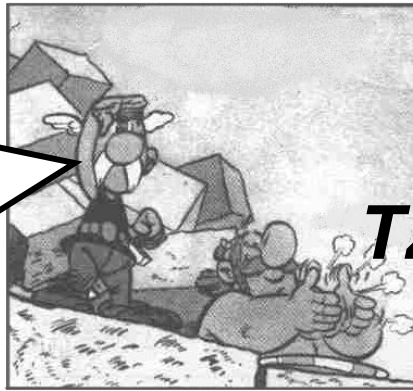
**ΩΡΑΙΑ. Η
ΟΧΥΡΩΣΗ
ΜΑΣ
ΤΕΛΕΙΩΣΕ.**

**ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ...
ΕΤΣΙ ΘΑ
ΑΠΩΘΗΣΟΥΜΕ
ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ;...**

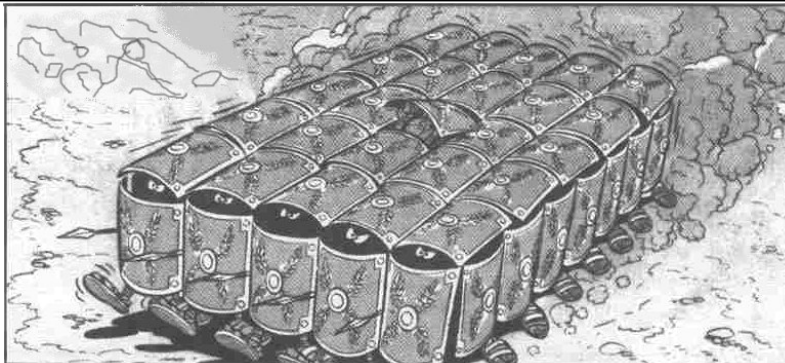
**θα απωθήσουμε (απωθώ): θα
αποκρούσουμε**

**ΑΡΧΙΖΟΥΝ
ΤΗΝ
ΕΠΙΘΕΣΗ!**

**ΤΣΙΠ! ΤΣΙΠ!
ΤΣΙΠ!
ΤΣΙΠ!**

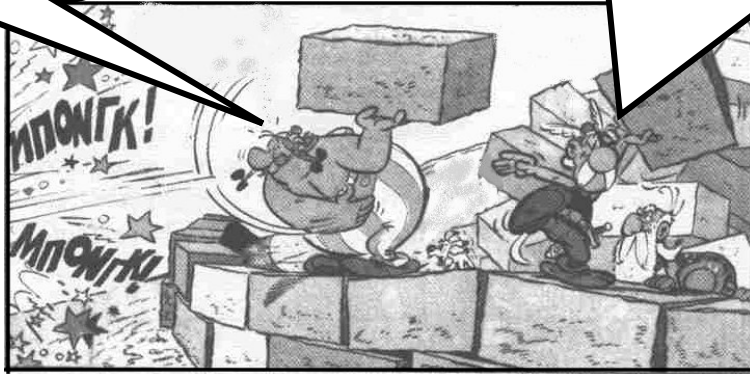
**ΟΙ ΛΕΓΕΩΝΑΡΙΟΙ ΒΑΖΟΥΝ ΣΕ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗ ΦΟΒΕΡΗ
ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ ΤΑΚΤΙΚΗ ΠΟΥ
ΛΕΓΕΤΑΙ ΤΗΣ «ΧΕΛΩΝΑΣ»...**

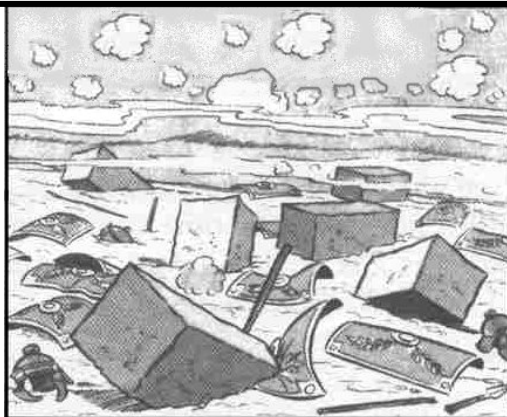
❖ οι λεγεωνάριοι (ο λεγεωνάριος):
οι στρατιώτες που σχημάτιζαν τα
ρωμαϊκά στρατιωτικά σώματα τα
οποία ονομάζονταν λεγεώνες

**ΜΠΟΝΓΚ!
ΜΠΟΝΓΚ!
ΜΠΟΝΓΚ!**

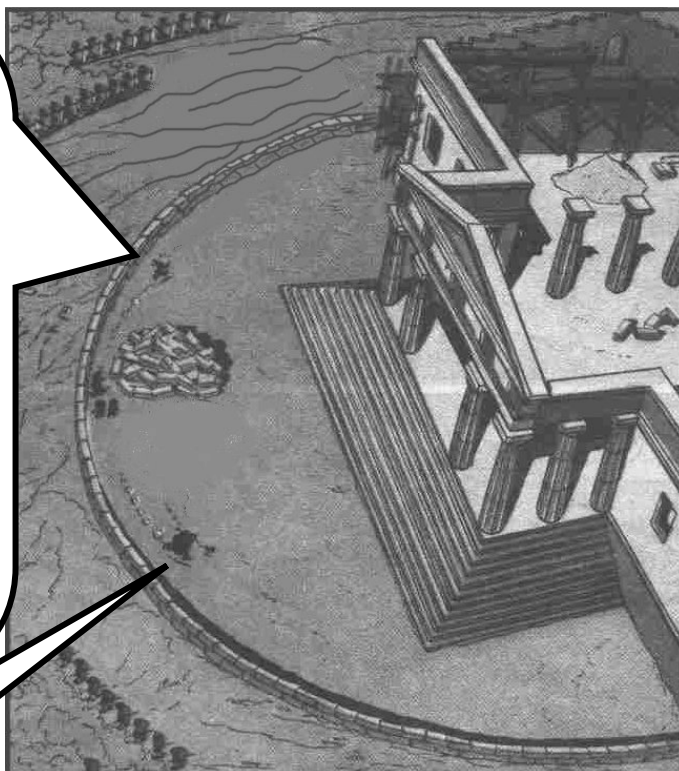
**ΣΟΒΑΡΕΨΟΥ
ΛΙΓΑΚΙ, ΟΒΕΛΙΞ!
ΤΙ 'Ν' ΑΥΤΑ:**

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΟΙ
ΡΩΜΑΙΟΙ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΤΗΝ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΑΤΗ ΤΑΚΤΙΚΗ
ΠΟΥ ΛΕΓΕΤΑΙ ΤΟΥ «ΛΑΓΟΥ»...**

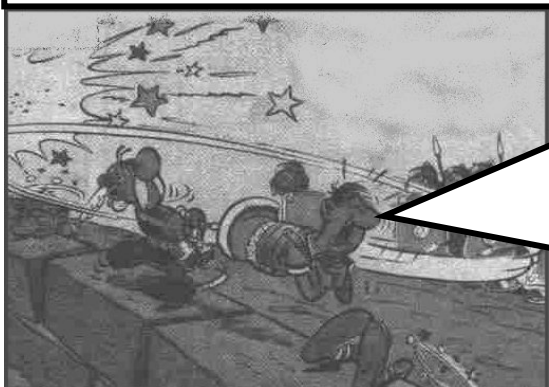

**ΕΠΙΤΙΘΕΝΤΑΙ
ΑΠ' ΟΛΑ ΤΑ
ΜΕΤΩΠΑ!
ΤΡΑΒΑ ΕΣΥ
ΑΠ' ΤΗΝ
ΑΛΛΗ ΜΕΡΙΑ,
ΟΒΕΛΙΞ!**

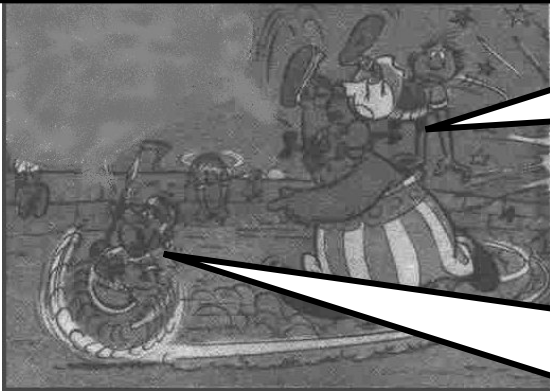
**ΠΑΜΕ!
ΠΑΜΕ!**

ΝΟΤΙΑ ΠΛΕΥΡΑ...

**ΜΑ ΑΦΗΣΤΕ
ΜΕ... ΑΦΟΥ
ΒΛΕΠΕΤΕ ΠΩΣ
ΕΧΩ
ΑΠΟΚΡΟΥΣΘΕΙ!**

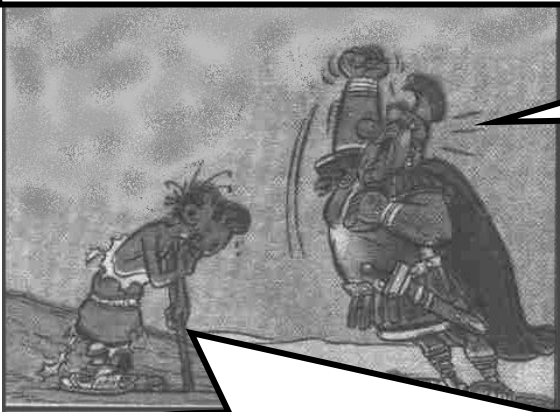
ΒΟΡΕΙΑ ΠΛΕΥΡΑ...

**ΠΩΣ ΜΠΗΚΕ
ΑΥΤΟΣ ΕΔΩ;**

**ΞΑΝΑΒΓΑΙΝΩ!
ΞΑΝΑΒΓΑΙΝΩ!
ΞΑΝΑΒΓΑΙΝΩ!**

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΣΗ...

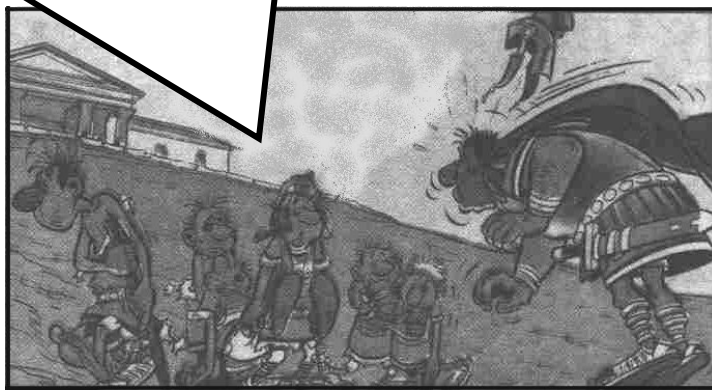

**ΝΙΚΗ! ΙΤΑ ΔΙΙΣ
ΡΛΑCUIΤ!**

**ΜΑΣ ΑΠΕΚΡΟΥΣΑΝ! ΑΛΛΑ
ΜΕΡΙΚΟΙ ΑΠΟ ΜΑΣ ΚΑΤΑΦΕ-
ΡΑΝ ΝΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΤΟ ΟΧΥΡΟ!**

ita diis placuit: έτσι αποφάσισαν οι θεοί (η φράση είναι λατινική και αποδίδει με ειρωνεία την αλαζονεία των Ρωμαίων.

**ΕΜΕΙΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΟΥ
ΚΑΤΑΦΕΡΑΜΕ ΝΑ ΠΕΡΑΣΟΥΜΕ
ΤΟ ΟΧΥΡΟ! ΑΛΛΑ ΗΤΑΝ
ΕΥΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΑΣ ΑΦΗΣΑΝ
ΝΑ ΞΑΝΑΒΓΟΥΜΕ ΧΩΡΙΣ
ΠΟΛΕΣ ΦΑΠΕΣ...**

**ΑΦΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΤΣΙ ΘΑ
ΤΟΥΣ ΒΟΜΒΑΡΔΙΣΟΥΜΕ,
ΤΕΡΜΑ!!!**

**ΚΟΙΤΑΞΤΕ!
ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ
ΜΗΧΑΝΕΣ!**

**ΔΕ Μ' ΑΡΕΣΕΙ
ΑΥΤΟ ΠΟΥ
ΜΗΧΑΝΕΥΟΝΤΑΙ!**

μετάφραση: Αργύρης Χιόνης

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

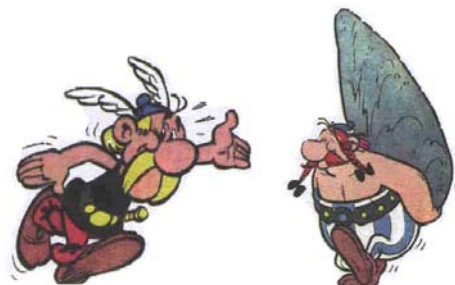
- 1. Σε ποιες εικόνες φαίνεται η διακωμώδηση του ρωμαϊκού στρατού;**
- 2. Ποια σκηνή κατά τη γνώμη σας έχει το περισσότερο χιούμορ;**
- 3. Χωριστείτε στην τάξη σε δυο ομάδες. Οι μισοί να γράψετε μια ιστορία και ύστερα οι άλλοι να εμπνευστείτε από αυτήν και να φτιάξετε ένα δικό σας κόμικ.**

Αλμπέρ Ουντερζό
(στη φωτογραφία δεξιά)
(Α. Uderzo, Γαλλία 1927)

Εργάστηκε σε περιοδικά ως σκιτσογράφος ή σχεδιαστής καρτούν. Εκτός από τον *Αστερίξ* δημιούργησε μαζί με τον Γκοσινύ το περιοδικό *Ουμπάπα ο Ινδιάνος*. Όταν πέθανε ο Γκοσινύ, ο Ουντερζό έγραψε μόνος του και εικονογράφησε μερικά τεύχη του *Αστερίξ*.

- Βιογραφία του Γκοσινύ (στη φωτογραφία αριστερά) υπάρχει στη σελίδα 43 του 3ου τόμου

ΙΑ4

Το άρρωστο άλογο

Στην αγορά του Σαββάτου τ' άλογα που ήταν για πούλημα μιλούσαν κάτου απ' τη λεύκα για τη ζωή τους. Κι ένα κόκκινο άλογο, κουρασμένο, με το κεφάλι χαμηλά, τους διηγιόταν τα θαυμάσια των ταξιδιών του.

Κάμπους απέραντους στο λιοπύρι edιάβηκε, δασωμένες ρεματιές με κελαηδιστό νερό το ξεκούρασαν. Σε παρθένα χιόνια βυθίστηκαν τα πέταλά του – από θύελλες μαστιγώθηκε, σε λαμπρές φωτιές εστέγνωσε – στη ζέστη παχνιών* αρχοντικών κοιμήθηκεν

παχνιών: το παχνί είναι η φάτνη, το μέρος που τρώνε τα ζώα

ύπνο βαθύ. Για τον καβαλάρη του μιλούσεν ώρα πολλή και για τις πολιτείες που τον χαιρετούσαν από μακριά με τους θόλους των* και τα καμπαναριά των...

- Παράξενο! του είπαν. Έτσι άρρωστο και κοκαλιάρικο δοκίμασες τέτοιες δόξες;

- Είν' αλήθεια, είπε τ' άλογο, πως σ' όλη μου τη ζωή με δεμένα τα μάτια γύριζα μαγκανοπήγαδο*. Μα ο Θεός ήξερε να τιμωρήσει τον άνθρωπο που με σκλάβωσε – χαρίζοντάς μου τη φαντασία.

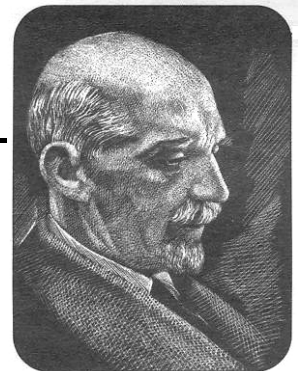
θόλους των: θόλους τους ❖ (το)
μαγκανοπήγαδο: μηχανήμα για την άντληση νερού από πηγάδι

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

1. Τι είδε στα ταξίδια της φαντασίας του το άλογο;

2. Το άρρωστο άλογο αντιστέκεται στη σκλαβιά του με τη φαντασία. Να συζητήσετε για τις δυνατότητες που προσφέρει στον άνθρωπο η φαντασία, και για τη γενικότερη σημασία της για την ανθρώπινη ζωή.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

(Καρπενήσι 1877 - Αθήνα 1940)

Από τους σημαντικότερους Νεοέλληνες συγγραφείς και κριτικούς. Το όνομά του έχει συνδεθεί με τη

δημοτική γλώσσα και με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Βενιζέλου. Το βιβλίο του *Τα ψηλά βουνά* (1918) θεωρείται αξεπέραστο σχολικό ανάγνωσμα – σταθμός στην ιστορία της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας. Ανανέωσε, ακόμη, την ποίηση για παιδιά. Τα θέματα των έργων του είναι δοσμένα με ρεαλισμό, λιτότητα, και φαντασία. Ασχολείται με την καθημερινότητα της ζωής των παιδιών, τη φύση και τα ζώα. Άλλα έργα του: *Τα χελιδόνια*, *Τα θεία δώρα* (για παιδιά), *Πεζοί ρυθμοί*, *Βυζαντινός όρθρος*, *Διηγήματα*, *Ο όρκος του πεθαμένου*, *Η θυσία* (για μεγάλους).

**Αγήνορα Αστεριάδη, Τεγέα. Τοπίο
με άλογα (Αγήνωρ Αστεριάδης,
Ζωγραφική – Χαρακτική,
Δήμος Αθηναίων – Δήμος Λάρισας)**

ΙΑ5 [Η θλιμμένη αγελάδα]

Ζούσε κάποτε στην Ισπεπονία ένας διάσημος ταυρομάχος, ο Ελ Πεπόλδο ντε Θαλούθας ντε Βερέγγας ντε Βεράντας. Ένα πρωινό δέχτηκε την επίσκεψη μιας πολύ θλιμμένης αγελάδας, της Αμαλασούνθας. Η συζήτηση μαζί της τον οδήγησε σε σοβαρές αποφάσεις που άλλαξαν ριζικά τη ζωή του.

Ήταν συμπαθητική, σεμνή και συνεσταλμένη αγελάδα. Φορούσε βέλο*, μαύρη κορδέλα

(το) βέλο: πέπλο, λεπτό ύφασμα στα γυναικεία καπέλα, που πέφτει μπροστά, στο πρόσωπο

πένθους γύρω από το λαιμό και έμοιαζε αφάνταστα δυστυχισμένη, λες κι ένα μεγάλο κι αβάσταχτο κακό την είχε βρει.

Αναστέναξε βαθιά και από τα μάτια της στάζανε δάκρυα πόνου και απελπισίας (από το ένα μάτι στάζανε δάκρυα πόνου και από το άλλο δάκρυα απελπισίας).

- Καλημέρα, κύριε ταυρομάχε, πρόφερε δειλά, ζητώ συγγνώμη που σας ενοχλώ και διακόπτω το πρωινό σας!

- Μα τι λέτε, κυρία μου, αγελάδα μου, θέλω να πω. Περάστε!

Καθίστε! Θα πάρετε κάτι; Τι να σας προσφέρω; Να σας προσφέρω μια μερίδα γρασίδι να το μηρυκάσετε;

- Όχι, ευχαριστώ! Μου έχει κοπεί η όρεξη. Δε βάζω μπουκιά στο στόμα μου τώρα τελευταία! Ξέρετε ποια είμαι;

- Ιδέα δεν έχω!

- Είμαι η Αμαλασούνθα, η χήρα του ταύρου που σκοτώσατε προχτές στις ταυρομαχίες!

- Μη μου πείτε!

Σ' αυτό το σημείο η αγελάδα δεν μπόρεσε να συγκρατηθεί, την πήρε το παράπονο και άρχισε να κλαίει με αναφιλητά*. Σου ράγιζε την καρδιά το κλάμα της.

- Γιατί μου το κάνατε αυτό, έλεγε ανάμεσα στους απανωτούς λυγμούς που την έπνιγαν. Γιατί τον σκοτώσατε; Ξέρετε τι καλός που ήταν; Τι εξαιρετικός ταύρος; Ποιος θα φροντίζει τώρα τα μοσχαράκια μας; Δε μου λέτε; Ποιος θα τα φροντίζει; Θα πάρουν τον κακό δρόμο!

με αναφιλητά (το αναφιλητό): με κλάμα και λυγμούς μαζί

Κορνμπίφ* θα καταντήσουν!

- Πόσα μοσχαράκια έχετε;

- Τρία!

- Να σας ζήσουν! Αλλά ξέρετε...

- Είμαι τόσο δυστυχισμένη! Θέλω να δώσω ένα τέλος στη ζωή μου!

Έτσι μου 'ρχεται να πάω σε κανένα χασάπη και να του πω: «Πάρε με, κάνε με ζαμπόν, κάνε με μπριζόλες να ησυχάσω!». Μουχουχού!

Μουχουχού!

- Ησυχάστε, κυρία μου! Ηρεμήστε!

Μη μουγκανίζετε* έτσι! Σπαράζει η καρδιά μου να σας ακούω! Είπε ο Ελ Πεπόλδο κι απ' την ταραχή του άρχισε ν' αλείβει με μαρμελάδα το μανίκι του.

- Μουχουχού! Μουχουχού!

(το) κορνμπίφ: κονσέρβα με βοδινό

κρέας ❖ μουγκανίζετε

(μουγκανίζω): μουγκρίζετε

- Φτάνει! Σας παρακαλώ!
- Μουχουχού! Μουχουχού! Και το 'λεγε το ωροσκόπιό του! Ήταν Ταύρος ξέρετε – είχε γεννηθεί στον αστερισμό του Ταύρου! Το 'λεγε το ωροσκόπιό του: «Άμα συναντήσετε ταυρομάχο, οι προοπτικές δεν είναι καθόλου καλές. Αποφεύγετε τις αρένες! Το κόκκινο χρώμα θα σας φέρει γρουσουζιά». Έτσι έλεγε το ωροσκόπιό του!
- Λυπάμαι, κυρία μου! Ό,τι έγινε, έγινε! Θα ξαναφτιάξετε τη ζωή σας μ' έναν άλλον ταύρο!
- Εγώ μόνο τον Εβούλσιο αγαπούσα!
- Εβούλσιο; Είπατε Εβούλσιο;
- Ναι!
- Μα δεν ταυρομάχησα με τον Εβούλσιο προχτές. Έγινε μια αλλαγή την τελευταία στιγμή! Μονομάχησα μ' έναν άλλον ταύρο!

- Ω! Τι ευτυχία! Τι απίστευτη ευτυχία! Διάβασα στις εφημερίδες ότι ο ταυρομάχος σκότωσε τον ταύρο στο δεύτερο γύρο και νόμισα πως ήταν ο καλός μου! Δεν έμαθα για την αλλαγή! Πόσο χαίρομαι! Μου 'ρχεται να σας γλείψω τη μύτη από τη χαρά μου!

- Δε βαριέστε!... Αλλά ξέρετε... με τον Εβούλσιο θα ταυρομαχήσω σήμερα, και όχι να το παινευτώ, αλλά συνήθως νικάω! Τους κατατροπώνω εγώ τους ταύρους!

Το χαμόγελο έσβησε από τη μουσούδα της Αμαλασούνθας.

- Μη μου το κάνετε αυτό, κύριε ταυρομάχε, μουγκάνισε με αγωνία.

- Πώς να μην το κάνω; Αυτή είναι η δουλειά μου! Πώς θα βγάζω αλλιώς λεφτά; Πώς θα αγοράζω παγωτά για να τρώω, και βεντάλιες για να χαρίζω στη δόνα Ροζίτα Ντολορές

**Μαμασίτα Μασουλίτα, την καλή μου;
- Μην το κάνετε αυτό! Σκεφτείτε τα
μοσχαράκια μας που θα μείνουν
ορφανά! Σας υπόσχομαι πως δε θα
πεινάσετε ποτέ! Θα σας δίνω εγώ
γάλα παχύ και θρεπτικό κάθε πρωί
για να φτιάχνετε παγωτό και ο
Εβούλσιος που είναι έξυπνος
ταύρος, θα μάθει να παίζει πίπιζα!
Θ' ανοίξουμε τσίρκο! Θα βγάζουμε
με το τσουβάλι λεφτά. Εγώ θα
κάθομαι στο ταμείο και θα γεμίζω το
τσουβάλι.**

**Η Αμαλασούνθα σώπασε. Περίμε-
νε μ' αγωνία την απάντηση του ταυ-
ρομάχου. Ο Ελ Πεπόλδο απόμεινε
για λίγο συλλογισμένος. Αναλογιζό-
ταν το ρίγος των χειροκροτημάτων*!**

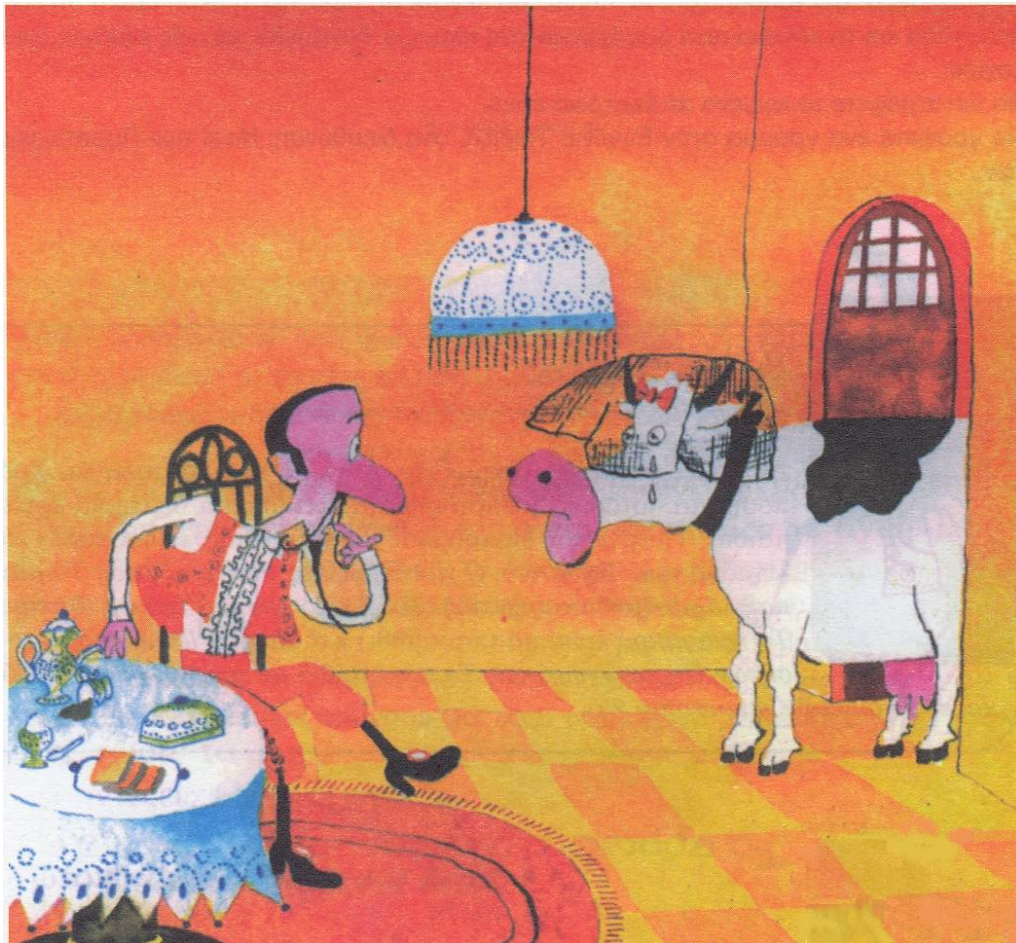
**το ρίγος των χειροκροτημάτων: το
ανατρίχιασμα, η μεγάλη συγκίνηση
από τα χειροκροτήματα**

- Εντάξει, είπε στο τέλος. Σύμφωνοι! Στο κάτω κάτω δεν είναι και τόσο ευγενική απασχόληση να σκοτώνεις ταύρους σε όλη σου τη ζωή! Έχω υπογράψει όμως συμβόλαιο. Πρέπει να βρω κάποια δικαιολογία για να μην ταυρομαχήσω! Δεν ξέρω τι να κάνω! Εσείς τι λέτε;

- Να κάνετε τον άρρωστο! Ο αγώνας θ' αναβληθεί! Μετά θ' αγοράσετε τον Εβούλσιο και θα βάλουμε μπροστά το σχέδιό μας!

- Πολύ καλή ιδέα! Είπε συγκινημένος ο ταυρομάχος. Αυτό θα κάνω! Ολέ!

Και χωρίς να χάνει ώρα, έβγαλε τη στολή του, φόρεσε τις πιτζάμες του και ξάπλωσε στο κρεβάτι.

Νίκου Μαρουλάκη
[Η θλιμμένη αγελάδα],
από το βιβλίο του Ευγένιου Τριβιζά
Ο ταύρος που έπαιζε πίπιζα.

Νίκος Μαρουλάκης

**Από το 1960 ασχολείται με τη
γελοιογραφία. Έχει γράψει και
εικονογράφησει παιδικά βιβλία.**

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

1. Αν ήσαστε και σεις διάσημος ή διάσημη ταυρομάχος, ποια δικαιολογία θα βρίσκατε ώστε να αποφύγετε την ταυρομαχία; Ας πούμε, θα λέγατε ότι πιάστηκε η μέση σας ή ότι είχατε μπουγάδα και το κόκκινο πανί σας ξέβαψε στο πλύσιμο; Να βρείτε μερικές έξυπνες δικαιολογίες.

2. Να μετατρέψετε το κείμενο σε θεατρικό έργο.

3. Να γράψετε ένα γράμμα στον Ευγένιο Τριβιζά, στη διεύθυνση: Νησί των Πυροτεχνημάτων.

Ευγένιος Τριβιζάς (Αθήνα 1946)

Διδάσκει σε πανεπιστήμιο της Αγγλίας εγκληματολογία. Γράφει ποιήματα, ιστορίες, μυθιστορήματα, ποίηση και θεατρικά έργα για παιδιά. Το έργο του διακρίνεται για το χιούμορ, τη φαντασία και το λυρισμό του. Έργα του: *Ο χιονάνθρωπος και το κορίτσι, Τα μαγικά μαξιλάρια* (μυθιστορήματα). *Το όνειρο του σκιάχτρου* (θεατρικό). *Τα τρία μικρά λυκάκια* (παραμύθι) κ.ά. Σειρές: *Ιστορίες από το Νησί των Πυροτεχνημάτων, Τα παραμύθια με τους αριθμούς, Η Χαρά και το Γκουντούν, Φρουτοπία* κ.ά.

ΙΑ6 Ο παράξενοςπραματευτής

Μια και τούτο είναι το τελευταίο παραμύθι, σκέφτομαι πως ήρθε η ώρα να σας μιλήσω για τον παράξενο μικρόπραματευτή* που μου 'πε όλα αυτά τα παραμύθια.

Ήταν στην αρχή αρχή, τότε που μάζευα τα παραμύθια. Τότε τον συνάντησα. Τι; Θαρρείς πως είναι εύκολο πράμα να μαζεύεις παραμύθια; Μου είπε. Μπας και νομίζεις πως μπορείς να τα βρίσκεις στο δρόμο σαν τα δίφραγκα; Ή μήπως νομίζεις πως

τονπραματευτή (οπραματευτής):
τονπλανόδιο έμπορο του παλιού
καιρού ❖

ανοίγεις ένα βιβλίο και τα βλέπεις μέσα; Έλα μαζί μου να γυρίσουμε με τα πόδια την Ελλάδα. Θα γνωρίσουμε τους ανθρώπους... Θα τους δίνουμεπραμάτειες* και θα παίρνουμε παραμύθια!

Κοίταξα το καλάθι του. Είχε παράξενα πράγματα. Είχε ένα κομπολόι από δάκρυα του φεγγαριού, ένα φυτό ρολόι του ήλιου, το αστραφτερό πουκάμισο μιας θαλασσοσταγόνας, ένα μπουκαλάκι μ' αθάνατο νερό, ένα ζευγάρι παπούτσια από αραχνοκλωστές – ένα κι ένα για να περπατάς ανάποδα – και τέτοια. Ήταν στ' αλήθεια ένας παράξενοςπραματευτής.

πραμάτειες (ηπραμάτεια):
εμπορεύματα

Τώρα που μιλάμε, ο παράξενοςπραματευτής νομίζει πως έχει ανταλλάξει όλες του τιςπραμάτειες και κάθεται κάτω απ' τον κόκκινο ίσκιο μιας αγριοτριανταφυλλιάς και κοιτάζει το χάρτη της Αθήνας και του Πειραιά.

- Δε μου 'μεινε τίποτα να δώσω... και πώς θα 'θελα κάνα παραμύθι της Αθήνας... ή κάνα τραγούδι ταξιδιάρικο του λιμανιού... Ας είναι, είπε, θα γνωρίσουμε για πρώτη φορά μια μεγάλη πόλη, καλό είναι κι αυτό... Και πέρασε στο κεφάλι του το καλάθι, γιατί ο ήλιος έκαιγε ακόμα γερά.

Τότε, κάτι έπεσε απ' το καλάθι. Κάτι που ήταν στον πάτο κι ο παράξενοςπραματευτής δεν το 'χε δει πιο πριν. Έσκυψε και το μάζεψε. Ήταν ένα ολοσκάλιστο κλειδάκι από γυάλινη φλόγα!...

Λοιπόν, αυτό το κλειδάκι δεν άνοιγε ούτε σπίτια ούτε αυτοκίνητα. Δεν άνοιγε ούτε μπαουλάκια με θησαυρούς ούτε μυστικά συρτάρια. Άνοιγε καρδιές! Μάλιστα. Αν ήθελες να γίνεις φίλος με κάποιον, άνοιγες με το κλειδάκι την καρδιά του και όλα εντάξει. Όπως βέβαια καταλαβαίνετε, αυτό το κλειδί ήταν η πιο πολύτιμηπραμάτεια που είχε και, σκεφτείτε, παρά λίγο να το 'χανε.

- Θαύμα! φώναξε. Θ' ανταλλάξω το κλειδάκι μ' ένα ακόμα παραμύθι... ή μ' ένα ταξιδιάρικο τραγούδι του λιμανιού... Θαύμα! Κι έτρεξε στην Αθήνα.

- Εεεε... κίτρινη πεταλούδα με τις μεγάλες κεραίες, φώναξε, μήπως θα 'θελες ν' ανταλλάξουμε αυτό το κλειδάκι...

- Δεν είμαι κίτρινη πεταλούδα, είμαι τρόλει... και φύγε από μπροστά μη σε κάνω πίτα.

Ο παράξενος Πραματευτής πήδηξε γρήγορα στο πεζοδρόμιο.

- Πλουμιστό* μανιτάρι, μήπως θα 'θελες ν' ανταλλάξουμε αυτό το κλειδάκι της αγάπης... ξεφώνισε πάλι ο πραματευτής.

- Δεν είμαι μανιτάρι, είμαι περίπτερο, και μη στέκεις κοντά μου, εμποδίζεις τους πελάτες μου... Ο παράξενος πραματευτής παραμέρισε.

Το δειλινό κατέβαινε γοργά απ' το βουνό. Ο μικρός πραματευτής αναρωτήθηκε γιατί το δειλινό βιαζόταν τόσο.

- Δε θέλω να με προλάβουν τα μεγάλα φώτα, αποκρίθηκε το δειλινό. Θα 'θελα, για μια φορά, να βάψω την Αθήνα μενεξελιά, να την

πλουμιστό (πλουμιστός):
στολισμένο

κάνω όμορφη σαν λουλούδι από σπάνιο αμέθυστο*. Όμως... οι δρόμοι είναι παντού φραγμένοι... κοίτα... πάλι δεν πρόλαβα...

Ο παράξενοςπραματευτής είδε μεγάλα στρογγυλά φώτα ν' ανάβουν πάνω στις ψηλές κολόνες. Μα καθώς δεν ήταν σαν και σας και μένα... Καθώς ήταν ένας παράξενος μικρόςπραματευτής...

- Αααα!... έκανε με θαυμασμό. Εδώ θα 'ναι η Φεγγαρούπολη που λένε τα ποιήματα. Πάντα πίστευα πως υπήρχε στ' αλήθεια αυτή η υπέροχη χώρα όπου ανθίζουν φεγγάρια σαν πανύψηλα λουλούδια!

αμέθυστο (ο αμέθυστος): πολύτιμο λίθο με χρώμα μοβ, που μοιάζει με εκείνο της βιολέτας

- Ελάτε ν' ανταλλάξουμε το κλειδάκι μου, υπέροχα φεγγαρολούλουδα..., είπε ο μικρούλης στους γλόμπους του ηλεκτρικού, αλλά μόλις τους άγγιξε, τρεμούλιασε ολόκληρος κι έπεσε κάτω.

- Κύριε δράκε, σου υπόσχομαι μια ζωή λιγότερο μαύρη, αν δεχτείς ν' ανταλλάξουμε το κλειδάκι μου, είπε οπραματευτής μόλις σηκώθηκε και προχώρησε λίγο κούτσα κούτσα.

- Δεν είμαι δράκος, είμαι εργοστάσιο και μη μου μιλάς για καθαριότητες, γιατί...

Ο παράξενοςπραματευτής είδε πάνω απ' την πόλη ένα πηχτό γκριζοκίτρινο πάπλωμα.

- Ετοιμάζεσαι να κοιμηθείς; Τη ρώτησε με λαχτάρα. Έχω ένα κλειδί που μπορεί να σε πάει στα πιο όμορφα όνειρα.

- Όχι, εγώ δεν κοιμάμαι ποτέ, είπε η πόλη.

Τότε, ο μικρός πραματευτής τράβηξε για τον Πειραιά. Δε χοροπηδούσε. Δεν ένιωθε την καρδιά του να φτερουγίζει. Δε σιγοσφύριζε. Έσφιγγε στη χούφτα του το κλειδί που κάνει τους ανθρώπους ν' αγαπιούνται... Αλλά κανείς δεν το ήθελε... Άρχισε να φοβάται. Άρχισε να θυμώνει. Άρχισε να τρέχει. Άρχισε να 'χει αγωνία. Κανένας, μα κανένας δε στεκόταν να τον ακούσει.

Όταν έφτασε στο λιμάνι, ο παράξενος πραματευτής κατάλαβε πως δεν κρατούσε τίποτα στη χούφτα του. Το μαγικό κλειδάκι του 'χε πέσει...

Κάθισε τότε στο μόλο και κοίταζε τα καράβια κι έλεγε: «Άμα πέσει ένας σπόρος στη γη, γίνεται λουλούδι κι άμα ανέβει μια στάλα στον ουρανό, γίνεται σύννεφο κι άμα γλιστρήσει ένα βότσαλο στη θάλασσα, γίνεται μαργαριτάρι... Μα, αν χαθεί το κλειδάκι της αγάπης, πώς θα γίνονται φίλοι οι άνθρωποι;».

Κι έκλαιγε κι έλεγε πως δεν είναι καλόςπραματευτής, αφού έχασε την πιο πολύτιμηπραμάτεια του. Γι' αυτό λέω ν' αρχίσουμε όλοι μαζί το ψάξιμο. Μπορεί να το βρούμε μεις το κλειδάκι.

Και τότε – πού ξέρεις; – ίσως να γίνουμε όλοι παράξενοι μικροίπραματευτάδες μ' ένα μαγικό κλειδάκι της αγάπης για τις καρδιές των φίλων μας.

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

1. Τι είχε στο καλάθι του ο πραματευτής; Αν ήσουν εσύ στη θέση του, τι θα έβαζες στο δικό σου καλάθι;

2. Ποιους συναντά στη μεγάλη πόλη ο πραματευτής; Τι φταίει που κανείς δε θεωρεί πολύτιμο το κλειδάκι της αγάπης;

3. Αν υπήρχε το κλειδάκι της αγάπης, που ανοίγει τις καρδιές των ανθρώπων, πώς θα ήταν ο κόσμος;

4. Στη μεγάλη πόλη ο πραματευτής της ιστορίας μας συναντά τους δράκους από το «Δρακοπαραμύθι της Αγγελικής Βαρελλά (2ος τόμος σελ. 23-32). Τι σκέφτεται και πώς αντιδρά; Να γράψεις ένα δικό σου παραμύθι.

Ζωή Βαλάση (Αθήνα 1945)

Έχει σπουδάσει νομικά και είναι διδάκτορας της Παιδικής Λογοτεχνίας. Τα βιβλία της, παραμύθια, διηγήματα και θεατρικά έργα αντλούν τα θέματά τους από τα παραμύθια, τους θρύλους και τις παραδόσεις του λαού μας. Το γράψιμό της χαρακτηρίζεται από ευαισθησία, λυρισμό και φαντασία. Έχει ασχοληθεί με τη μετάφραση και την κριτική του παιδικού βιβλίου. Έργα της: *Ιστορίες του ασημένιου δάσους, Τα μαγικά μολύβια, Τα δώρα του αγέρα, Η επανάσταση των παραμυθιών, Ο χιονάνθρωπος της Πρωτοχρονιάς* (για παιδιά). *Η πριγκίπισσα της Παλμύρας* (για έφηβους).

ΙΑ7

**Η φάλαινα κι
ο οισοφάγος της**

Στο βιβλίο Απίθανες ιστορίες, στο οποίο ανήκει η ιστοριούλα που θα διαβάσετε στη συνέχεια, ο συγγραφέας εξηγεί με χιούμορ και φαντασία πώς απέκτησαν ορισμένα χαρακτηριστικά ή συμπεριφορές κάποια ζώα και πώς γεννήθηκαν γνώσεις χρήσιμες στον άνθρωπο. Άλλες τέτοιες μικρές ιστορίες είναι: «Ο ρινόκερος και το δέρμα του», «Η λεοπάρδαλη και οι βούλες της», «Πώς φτιάχτηκε το αλφάβητο», «Η γάτα που σεργιανάει πάντα μονάχη», «Η πεταλούδα που χτυπούσε το πόδι της».

Μια φορά κι ένα καιρό υπήρχε, Πολυαγαπημένη μου, μέσα στη θάλασσα μια φάλαινα, κι αυτή η φάλαινα έτρωγε τα ψάρια. Έτρωγε το λαβράκι και το γάδο*, τον κέφαλο και το σκουμπρί, το χέλι με την ψαλιδωτή ουρά, την κόρη του κι όλη του τη φαμελιά. Όλα τα ψάρια που έβρισκε σ' ολόκληρη τη θάλασσα τα καταβρόχθιζε με το στόμα της – να, έτσι! Μέχρι που στο τέλος δεν έμεινε παρά ένα μοναδικό ψαράκι σ' όλη τη θάλασσα κι ήταν ένα μικρό παμπόνηρο ψαράκι που κολυμπούσε ακριβώς πίσω απ' το δεξί αυτί της φάλαινας για να μη γίνει καμιά παρανόηση.

Τότε η φάλαινα ορθώθηκε πάνω στην ουρά της και είπε:
- Πεινάω.

(ο) γάδος: μικρός μπακαλιάρος

Και το παμπόνηρο ψαράκι απάντησε με την εξίσου παμπόνηρη φωνούλα του:

- Ευγενέστατο και γενναίο κήτος, δοκίμασες ποτέ σου άνθρωπο;
- Όχι, αποκρίθηκε η φάλαινα. Με τι μοιάζει;
- Είναι καλός, είπε το παμπόνηρο ψαράκι. Καλός, αλλά έχει κόκαλα.
- Βρες μου, λοιπόν, κανέναν, είπε η φάλαινα.

Και γέμισε τη θάλασσα αφρούς, ταρακουνώντας τη με την ουρά της.

- Φτάνει ένας για ορεχτικό, είπε το παμπόνηρο ψαράκι. Αν κολυμπήσεις ως τις 50° βόρειο πλάτος και 40° δυτικό μήκος (αυτά είναι μαγικά), θα βρεις στη μέση της θάλασσας, πάνω σε μια σχεδία, έναν καραβοκύρη ναυαγό, γυμνό απ' τη μέση και πάνω. Φοράει ένα μάλλινο γαλάζιο πανταλόνι με

μπρετέλες* (να τις θυμάσαι τις
μπρετέλες, Πολυαγαπημένη μου)
και κρατάει το θαλασσομάχαιρό
του. Σε προειδοποιώ πως
πρόκειται για άνθρωπο
πολυμήχανο και τετραπέρατο.

Έτσι, η φάλαινα θάλασσα
παίρνει θάλασσα αφήνει, φτάνει ως
τις 50° βόρειο πλάτος και 40°
δυτικό μήκος κι εκεί, σε μια σχεδία,
στη μέση του πελάγου, γυμνό από
τη μέση και πάνω, μόνο με το
μάλλινο γαλάζιο πανταλόني του, τις
μπρετέλες (δεν πρέπει να ξεχνάμε
προπαντός τις μπρετέλες,
Πολυαγαπημένη μου) και το
θαλασσομάχαιρό του, βρίσκει έναν
καραβοκύρη ναυαγό, μόνο κι
έρημο, να στρίβει τα δάχτυλα του
ποδιού του μέσα στο αλμυρό νερό.

(η) μπρετέλα: η τιράντα

(Η μαμά του του το είχε επιτρέψει, αλλιώς ποτέ δε θα το 'χε αποτολμήσει, δείγμα πως ήταν άνθρωπος πολυμήχανος και τετραπέρατος.)

Η φάλαινα ανοίγει λοιπόν ένα μεγάλο, μεγάλο στόμα, που παρά λίγο το άνοιγμά του να φτάσει ως την ουρά, και καταπίνει τον караβοκύρη ναυαγό μαζί με τη σχεδία του, το μάλλινο γαλάζιο πανταλόνι του, τις μπρετέλες (μην τις ξεχνάς!) και το θαλασσομάχαιρό του. Έσπρωξε όλη τη χαψιά στα ζεστά, σκοτεινά τοιχώματα του οισοφάγου της, κροτάλισε τη γλώσσα της – να, έτσι! – και στριφογύρισε τρεις φορές πάνω στην ουρά της.

Μόλις όμως ο караβοκύρης, που ήταν άνθρωπος πολυμήχανος και τετραπέρατος, βρέθηκε για τα καλά

στα ζεστά και σκοτεινά βάθη της κοιλιάς της, άρχισε να χορεύει, να πηδάει, να χτυπάει και να βροντάει, να γρατσουνάει, να γρονθοκοπάει, να μουγκρίζει, να σκαρφαλώνει, να σκαλίζει, να κόβει, να ξεσκίζει, να ξεφωνίζει και να τρίβει στα πιο ευαίσθητα σημεία της οικοδέσποινας, τόσο που η φάλαινα άρχισε να νιώθει άσχημα. (Μην ξεχνάς τις μπρετέλες!...).

Όσπου είπε στο παμπόνηρο ψαράκι:

- Αυτός ο άνθρωπος έχει πολλά κόκαλα. Άσε που μου φέρνει και λόξιγκα. Τι να κάνω.

- Πες του να βγει, είπε το παμπόνηρο ψαράκι.

Φώναξε, λοιπόν, η φάλαινα μέσα στα βάθη του λαρυγγιού της για να την ακούσει ο караβοκύρης ναυαγός:

- Βγες και προσπάθησε να κρατηθείς καλά, γιατί έχω λόξιγκα.

- Καλέ, τι μας λες! Έκανε ο καραβοκύρης. Όχι δα κι έτσι! Πήγαινέ με πίσω στην πατρική μου γη, στους λευκούς βράχους της Αλβιόνας*, και θα δούμε.

Και ξανάρχισε να χοροπηδάει χειρότερα κι από πριν.

- Καλύτερα να τον πας πίσω στην πατρίδα του, είπε το παμπόνηρο ψαράκι στη φάλαινα. Σ' είχα προειδοποιήσει πως πρόκειται για πολυμήχανο και τετραπέρατο άνθρωπο.

Έτσι, λοιπόν, κι έκανε η φάλαινα. Θάλασσα παίρνει θάλασσα αφήνει, όσο πιο γρήγορα μπορεί, με τα πτερύγια και την ουρά της – και παρά το λόξιγκά της. Κάποτε,

(η) Αλβιόνα: Η Μεγάλη Βρετανία

**τέλος, διέκρινε την πατρική γη του
καραβοκύρη και τους λευκούς
βράχους της Αλβιόνας. Έριξε το
μισό της σώμα πάνω στα χαλίκια
της ακτής, άνοιξε το μεγάλο, μεγάλο
στόμα της και είπε:**

**- Όσοι είναι για Γουίντσεστερ,
Άσουελοτ, Νάσουα, Κην και όλες τις
στάσεις της γραμμής του
Φίτσμπουργκ να περάσουν έξω!**

**Κι εκεί ακριβώς που έλεγε
«Φιτς...» ο караβοκύρης βγήκε.
Όμως, στο διάστημα που η φάλαινα
κολυμπούσε, ο караβοκύρης, που
ήταν πραγματικά άνθρωπος πολύ-
μήχανος και τετραπέρατος, είχε
κόψει με το θαλασσομάχαιρό του τη
σχεδία κι είχε φτιάξει μια τετράγωνη
σχάρα με σταυρωτά ξύλα που τα
είχε στερεώσει με τις μπρετέλες
του. (Τώρα ξέρεις γιατί δεν έπρεπε
να ξεχνάμε τις μπρετέλες!).**

Βγαίνοντας, είχε σύρει τη σχάρα ως την είσοδο του οισοφάγου της φάλαινας και τη σφήνωσε εκεί.

Σου φαίνεται, βέβαια, απίστευτο. Όμως κι ο караβοκύρης μας ήταν Ιρλανδός από την Ιρλανδία!

Βγήκε, λοιπόν, στα βότσαλα με τα χέρια στις τσέπες και γύρισε στη μάνα του, που του είχε επιτρέψει να στρίβει τα δάχτυλα του ποδιού του μέσα στο θαλασσινό νερό.

Παντρεύτηκε κι έκανε πολλά παιδιά.

Κι η φάλαινα το ίδιο.

Αλλά, από κείνη τη μέρα, η σχάρα που 'χει στον οισοφάγο της και που δεν μπόρεσε ποτέ να βγάλει με το βήξιμο ούτε και να την καταπιεί, δεν την αφήνει να τρώει παρά τα μικρά, πολύ μικρά ψαράκια, κι αυτός είναι ο λόγος που οι φάλαινες σήμερα δεν τρώνε ανθρώπους, αγοράκια ή κοριτσάκια.

Το παμπόνηρο ψαράκι πήγε και κρύφτηκε μέσα σ' ένα βάζο, κάτω απ' το σκαλοπάτι της Πύλης του Ισημερινού. Φοβόταν το θυμό της φάλαινας.

Ο караβοκύρης έφερε πίσω το μαχαίρι του στο σπίτι. Όταν πάτησε στα βότσαλα της ακτής, φορούσε το μάλλινο γαλάζιο πανταλόι του κι είχε τα χέρια στις τσέπες. Όσο για τις μπρετέλες, τις είχε αφήσει, βλέπεις, μέσα στο κήτος, αφού μ' αυτές είχε δέσει τη σχάρα.

Κι αυτό είναι το τέλος της ιστορίας μας.

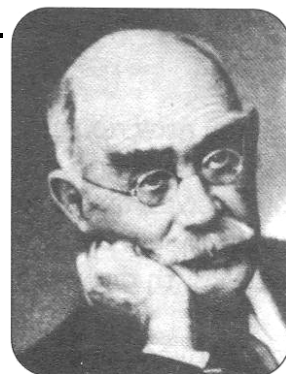
μετάφραση: Ντόρα Ζαγκούρογλου

Ερωτήσεις – Δραστηριότητες:

- 1. Οι μικρές ιστορίες του βιβλίου του Κίπλινγκ γράφτηκαν από το συγγραφέα τους για την κόρη του Ζοζεφίνα. Σε ποια σημεία νομίζετε ότι η κόρη του διατύπωνε απορίες;**
- 2. Ξεκινώντας από σημεία του κειμένου που εσείς θα επιλέξετε, δώστε τις δικές σας προεκτάσεις σ' αυτά.**
- 3. Ο ναυαγός που κατάπιε η φάλαινα μήπως σας θυμίζει κάποιο παρόμοιο γεγονός από τα παραμύθια ή από ιστορίες που έχετε ακούσει;**
- 4. Μπορείτε να γράψετε κι εσείς μια δική σας ιστορία, π.χ. πώς απόκτησε τις ραβδώσεις της η ζέβρα;**

Ράντγιαρντ Κίπλινγκ
(Rudyard Joseph Kipling,
Αγγλία 1865-1936)

Ασχολήθηκε με την πεζογραφία και την ποίηση. Ένα μεγάλο μέρος του έργου του αναφέρεται στην αποικιοκρατία της Αγγλίας. Μέσα από τους μύθους του, με εύθυμο τρόπο και φαντασία, αναπλάθει ανθρώπινους χαρακτήρες, καθώς και διάφορα κοινωνικά φαινόμενα. Θεωρείται από τους μεγαλύτερους Άγγλους συγγραφείς. Έχει τιμηθεί με Νόμπελ Λογοτεχνίας, το 1907. Μερικά έργα του είναι: *Κιμ, Η Εταιρεία Στάλκι και Σία, Το καλύτερο διήγημα του κόσμου, Το βιβλίο της ζούγκλας* (ήρωας του βιβλίου αυτού είναι ο γνωστός σε όλους Μόγλης), *Ο Πακ από το λόφο Πουκ* κ.ά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 6ου ΤΟΜΟΥ

Θ΄. Λαϊκή παράδοση και πολιτισμός

(συνέχεια από τον 5ο τόμο)

6. Ιωάννης Πολέμης
[Μπροστά στις Καρυάτιδες] 5

Γ΄. Ειρήνη και φιλία

1. Γιάννης Ρίτσος,
Ειρήνη 11
2. Φερεϋντούν Φαριάντ,
Όνειρα με χαρταετούς
και περιστέρια 14
3. Χάρης Σακελλαρίου
Η Ευρώπη κι ο ταύρος 22
4. Ζακ Λε Γκοφ,
[Η Ευρώπη] 29

5. Χρήστος Μπουλώτης,
Η Βροχούλα,
ο Μουντζούρης κι ένα
χριστουγεννιάτικο όνειρο 34
6. Μάρω Λοΐζου,
Το χαμογελαστό συννεφάκι .. 45
7. Ελένη Σαραντίτη
[Οι φίλοι μας οι τσιγγάνοι] 55

ΙΑ΄. Φαντασία και περιπέτεια

1. Ειρήνη Μάρρα,
Η καλλονή με
το φιδίσιο κορμί 66
2. Λουκιανός,
[Ταξίδια γεμάτα περιπέτεια ... 78
3. Ρενέ Γκοσινύ –
Αλμπέρ Ουντερζό,
[Στρατός για... κλάματα] 90
4. Ζαχαρίας Παπαντωνίου
Το άρρωστο άλογο 99

5. Ευγένιος Τριβιζάς,
[Η θλιμμένη αγελάδα] 104
6. Ζωή Βαλάση,
Ο παράξενος πραματευτής.. 115
7. Ράντγιαρντ Κίπλινγκ
Η φάλαινα κι
ο οισοφάγος της 126

***Οι τίτλοι που βρίσκονται μέσα σε
αγκύλες είναι των ανθολόγων.**

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.